

UNIVERZITA KARLOVA

Filozofická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2020

Kristýna Kolářová

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

Ústav Asijských studií

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Kristýna Kolářová

Povstání v Kwangdžu a období 80. let v Koreji v narativu korejské fikce (se zaměřením na román Někde zvoní telefon od Sin Kjöngsuk)

Kwangju Uprising and the 1980s in Korea in the narrative of Korean fiction (with a special attention to Shin Kyöngsuk's work "I'll be right there")

Vedoucí práce: doc. PhDr. Miriam Löwensteinová, Ph.D.

2020

Poděkování: Na tomto místě chci poděkovat vedoucí mé bakalářské práce doc. PhDr. Miriam Löwensteinové, Ph.D. za cenné a odborné rady a připomínky.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citoval/a všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne .....

Podpis .....

Abstrakt:

Práce se zabývá Povstáním v Kwangdžu a érou osmdesátých let 20. století v Korejské republice a jejich interpretací v umělecké literatuře, seriálech a filmech. Zabývá také proměnou ve výkladech události povstání v Kwangdžu v médiích a fiktivní tvorbě v průběhu dalších desetiletí. Zvláštní pozornost je pak věnována knize Někde zvoní telefon (*Ŏdisŏnga narŭl čchatnŭn čŏnhwaberŭ ulligo*) autorky Sin Kjŏngsuk.

Klíčová slova:

Kwangdžu, Korea, 80. léta, korejská historie, korejská literatura, Sin Kjŏngsuk, Někde zvoní telefon

Abstract:

The main concern of this thesis is The Kwangju Uprising and 1980's in the Republic of Korea and the way how this topic is interpreted through fictional literature, TV series and movies. It also deals with the shift in interpretation of the events of Kwangju Uprising in media and fictional works throughout the years. This topic is approached with special attention to the book I'll be right there written by Korean author, Shin Kyŏngsuk.

Key words:

Kwangju, 1980s, Korea, Korean history, Korean literature, Shin Kyŏngsuk, I'll be right there

Obsah

1. ÚVOD.....	8
1.1 STRUČNÉ PŘEDSTAVENÍ PRÁCE.....	8
2. HISTORICKÝ KONTEXT.....	9
2.1 HISTORIE A STRUČNĚ POLITICKÉ POZADÍ DOBY.....	9
2.2 INTERPRETACE KWANGDŽUSKÝCH UDÁLOSTÍ V MÉDIÍCH 80. LET.....	12
2.3 INTERPRETACE V MÉDIÍCH PO ROCE 1988.....	16
2.4 LITERÁRNÍ DÍLA NAPSANÁ O KWANGDŽU A ZOBRAZENÍ V DALŠÍCH MÉDIÍCH.....	18
2.5 INTERPRETACE POVSTÁNÍ V KWANGDŽU V PRŮBĚHU LET.....	20
3. O AUTORCE ANALYZOVANÉHO DÍLA.....	23
3.1 SIN KJŎNGSUK.....	23
3.2 O KNIZE NĚKDE ZVONÍ TELEFON.....	24
4. APLIKACE LITERÁRNÍ TEORIE.....	25
4.1 ZPŮSOB ANALÝZY DĚL.....	25
5. ANALÝZA DÍLA.....	27
5.1 VYPRÁVĚČSKÉ POSTUPY A KOMPOZICE TEXTU.....	27
5.2 ČAS.....	29
5.3 PROSTŘEDÍ.....	29
5.4 POSTAVY.....	30
5.4.1 Čöng Jun.....	30
5.4.2 Mjŏngsŏ.....	31
5.4.3 Jun Miru.....	31
5.4.4 Jun Mirä.....	32
5.4.5 Tan.....	32
5.4.6 Profesor Jun.....	33
5.4.7 Vodopád.....	34
5.5 VZTAHY MEZI JEDNOTLIVÝMI POSTAVAMI.....	35
5.5.1 Čöng Jun a Mjŏngsŏ.....	35
5.5.2 Mjŏngsŏ a Miru.....	35
5.5.3 Čöng Jun a Miru.....	35
5.5.4 Čöng Jun a Tan.....	35
5.5.5 Miru a Mirä.....	36
5.5.6 Profesor Jun a jeho studenti.....	36
5.6 TÉMATA DÍLA.....	36
5.6.1 Vyrovnání se se smrtí.....	37
5.6.2 Samota.....	37
5.6.3 Život v represivní době.....	38
5.7 MOTIVY.....	38
5.7.1 Příroda.....	38
5.7.2 Kulturní znaky.....	39

5.7.3 <i>Telefon a ztracení lidé</i>	39
5.8 TROPY, SYMBOLY.....	40
5.8.1 <i>Spálené ruce Miru</i>	40
5.8.2 <i>Sukně Mirě</i>	40
5.8.3 <i>Kočka Emily</i>	40
5.8.4 <i>Jazyk knihy</i>	41
6. ZÁVĚR	41
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	43

1. Úvod

1.1 Stručné představení práce

Tato práce má ambice zabývat se Povstáním v Kwangdžu a obdobím 80. let 20. století v historii Korejské republiky. Jelikož je toto téma samo o sobě velmi široké, rozhodla jsem se je popsat především z pohledu, jakým je zachyceno ve fiktivní tvorbě. V teoretické části nejprve stručně uvedu historický kontext osmdesátých let, počínaje Povstáním v Kwangdžu. Budu zkoumat, jaké byly oficiální zprávy o tomto incidentu v době během a krátce poté, co k němu došlo. Dále popíši, jak se tento pohled na incident měnil s nástupem demokratického režimu a s vývojem společnosti.

Jelikož na téma nahlížím prostřednictvím fiktivní tvorby, v práci míním sledovat a popsat, jakým způsobem se dané téma zachycovalo v próze i v poezii, dále pak i v seriálech a filmech. Následně zhodnotím tyto interpretace na základě dostupných informací, a pokusím se vymezit, zda je mezi nimi nějaká spojitost, resp. v čem se liší od výkladu historických událostí v ostatních zdrojích. V praktické části si nejprve vymezím postupy, které budu uplatňovat pro analýzu literárního díla. Následně se pokusím tyto postupy aplikovat při analýze díla *Někde zvoní telefon* (Ŏdisŏnga narŭl čchatnŭn čŏnhwaberŭ ulligo) korejské autorky Sin Kjŏngsuk (nar. 1963). Tato kniha patří mezi řadu knih, které se týkají tématu osmdesátých let 20. století v Koreji, avšak tato skutečnost není v knize natolik explicitní jako u jiných děl, například *Kde kvete tráva* (Sonjŏni onda) další spisovatelky Han Kang. Knihu *Někde zvoní telefon* jsem tedy vybrala, neboť se mi zdá být naplněná atmosférou doby a množstvím kulturních kódů, které je třeba objevit, rozklíčovat a pochopit.

V závěru shrnu ve stručnosti obsah teoretické a praktické části a pokusím se poznatky z obou těchto částí propojit.

Pro přepis korejských názvů užívám českou vědeckou transkripci.

2. Historický kontext

2.1 Historie a stručně politické pozadí doby

Etapa korejských dějin, které se budu v této práci věnovat, se často uvádí v návaznosti na etapu předešlou. Mezníkem mezi nimi je zastřelení prezidenta Pak Čonghüiho¹ 26. října 1979 velitelem jeho ochranky. Po této události následovala krátká doba vlády prezidenta Čchö Kjuhy. Čchö zrušil některá z ustanovení jusinského² systému³ a propustil politické vězně, včetně Kim Tadžunga⁴⁵. Politické strany se nyní předháněly ve snaze získat si větší vliv, a dokonce i uvnitř stran samotných proti sobě jejich členové soupeřili. To vše ve snaze nastolit demokratičtější režim. Avšak těmto mocenským bojům byl učiněn konec ze strany armády v čele s generálmajorem Čön Tuhwanem.⁶ Navazujícím období korejských dějin, které trvalo v rozmezí let 1980–1988, se říká Pátá republika.⁷

Násilné převzetí vlády vojenskou juntou se dělí na tři etapy. První proběhla 12. prosince 1979. Během ní došlo k čistkám v samotné armádě. Čön Tuhwan, který byl pověřený vyšetřováním případu atentátu na prezidenta Pak Čonghüiho, obvinil nepohodlné generály a důstojníky z účasti na něm, a nechal je pozatýkat. Následně se pluk elitních jednotek No Tchäua⁸ přesunul ze svých pozic, kde střežil přístupy do Söulu, a zabral strategicky výhodná místa v hlavním městě. Poté došlo k přestřelce mezi stranou vedenou Čön Tuhwanem a jeho opozicí, ze které Čön vyšel jako vítěz. Následně dosadil své muže, včetně No Tchäua⁹, do vedoucích pozic v armádě.¹⁰

V dubnu 1980 Čön převzal kontrolu nad Korejskou zpravodajskou službou (KCIA), přičemž si nadále zachovával svoji pozici v čele armády. Vlivem toho docházelo ke studentským demonstracím za zrušení stanného práva a rychlejšího odstranění jusinského systému. Demonstrací neustále přibývalo co se

---

¹ Jihokorejský prezident, původně vojenský generál, který se v roce 1961 vojenským převratem zmocnil vlády.

² Ústava zavedená Pak Čonghüim roku 1972, byla velmi restriktivní a dávala prezidentovi neomezenou moc.

³ ECKERT, Carter J. *Dějiny Koreje*. Přel. Marta Bušková – Miriam Löwensteinová – Štěpánka Horáková. Praha: Lidové noviny, 2001. s. 269

⁴ Tamtéž s. 269

⁵ Opoziční politik, stíhaný jak během Pakova, tak Čönova režimu. Po demokratizaci se stal prezidentem v letech 1998-2003. Získal Nobelovu cenu za mír díky své politice vůči severní Koreji.

⁶ The May 18 Memorial Foundation, *The May 18 Gwangju Democratic Uprising*. Přel. Pak Obok – Gregory Lanza. The May 18 History Compilation Committee of Gwangju, 2016. s. 56-63

⁷ ECKERT, Carter J. *Dějiny Koreje*. Přel. Marta Bušková – Miriam Löwensteinová – Štěpánka Horáková. Praha: Lidové noviny, 2001. s. 269-270

⁸ Korejský armádní generál. Po Čönově vládě vykonával funkci prezidenta v letech 1988-1993.

⁹ The May 18 Memorial Foundation, *The May 18 Gwangju Democratic Uprising*. Přel. Pak Obok – Gregory Lanza. The May 18 History Compilation Committee of Gwangju, 2016. s. 57

¹⁰ ECKERT, Carter J. *Dějiny Koreje*. Přel. Marta Bušková – Miriam Löwensteinová – Štěpánka Horáková. Praha: Lidové noviny, 2001. s. 270

četnosti a intenzity týče, přičemž k největší z nich došlo 15. května. Na Söulském nádraží se tehdy shromáždilo odhadem na 150 000 studentů a občanů na protest proti nové vojenské vládě.¹¹

Jako odezvu na tyto demonstrace vyhlásil Čön stanné právo rozšířené po celé zemi včetně ostrova Čedžu, vydal rozkaz k uzavření vysokých škol, rozpustil Národní shromáždění a zakázal činnost veškerých politických spolků v zemi. Také obvinil významné politiky z opozičních i vládních stran ze šíření nepokojů, a nechal je zatknout.

Následující den, 18. května, došlo ve městě Kwangdžu v provincii jižní Čölla k ostrému střetu studentů s vojenskými výsadbáři. K ránu se studenti univerzity Čönnam shromáždili před hlavní branou školy. Po zjištění, že se nemohou dostat dovnitř, začali skandovat a domáhat se zrušení stanného práva. Následoval ostrý útok ze strany armády.¹² Na rozkaz velitele speciálních jednotek Čöng Hojonga byli do města vysláni parašutisté, údajně za účelem potlačení levicové vzpoury. Ti začali, podle dochovaných svědectví, surovým způsobem tlouct obušky jak do demonstrujících studentů, tak i do ostatních přihlížejících občanů.¹³

Město Kwangdžu bylo ze všech stran obklíčeno vojáky. Lidé zapojení do odboje vytvořili během pár dní skupiny s různými cíli a zaměřením, např. péče o zraněné či zemřelé, vyjednávání s armádou o příměří. Divizím armády se nakonec podařilo do města vniknout a nastolit opět stanné právo 27. května. Celý odpor, který trval celkem deset dní, byl a zůstává velmi citovou a historicky významnou událostí pro Korejce. Dodnes není přesně určeno, kolik obětí si tento incident vyžádal. Oficiální čísla uvádějí značně nižší počet zemřelých než očití svědkové události. Podle městské matriky bylo v roce 1980 zaznamenáno o 2 300 více zemřelých než průměrně.¹⁴

Čön zakončil své uchopení moci nad státem tím, že založil vojensko-civilní Zvláštní výbor pro národní bezpečnost, kterému předsedal Čchö Kjuha. Ten byl v čele státu však jen zdánlivě, protože skutečnou moc měla vojenská složka, vedena Čönem a No Tchäuem. Výbor neměl dlouhé trvání, a zanedlouho Čchö Kjuha rezignoval na svou funkci prezidenta, zatímco Čön opustil armádu a nechal se zvolit jako jeho nástupce.

Čön nyní čelil problému legitimizace své násilím nabyté pozice. Jeho strategie v podstatě kopírovala postup bývalého prezidenta Paka v 60. letech, tedy v začátcích jeho režimu. Čön sliboval ekonomický rozvoj země na úkor politické svobody jejích obyvatel. Kim Tädžung byl dokonce na začátku

---

¹¹Contentious Kwangju: the May 18 uprising in Korea's past and present. Edit. SIN Kiuk, edit. HWANG Kjöngmun. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, [2003], xxxi, s. 13-14

¹²518 jöksasoküro <tähakjöksa <tähaksogä <önnamdäsogä <önnamdähakgjo täpchjo hompcheidži. čönnamdähakgjo 2020 haknjön d o öngsinmodžib (ka/nagun) intchönet wönsödžöbsu [online]. Copyright © 2018 CHONNAM NATIONAL UNIVERSITY. All rights reserved. [cit. 26.12.2019]. Dostupné z: <https://www.jnu.ac.kr/MainIntro/Intro/518History>

¹³ECKERT, Carter J. *Dějiny Koreje*. Přel. Marta Bušková – Miriam Löwensteinová – Štěpánka Horáková. Praha: Lidové noviny, 2001. s. 271

¹⁴Tamtéž, s. 271

Čonovy vlády odsouzen k trestu smrti za pobuřování, jeho trest byl nakonec díky protestům světové veřejnosti zmírněn na doživotí. Čon povolil politickým stranám získat větší vliv, než měly v předešlém režimu (kromě Kim Tadžunga a několik dalších problematických osob). Přesto byla Čonova strana DSS (Demokratická strana spravedlnosti) vládnoucí stranou, což jí zajišťovalo speciální postavení v Národním shromáždění, kdy jí stačila pouze třetina hlasů k získání většiny.¹⁵ Čon, ve snaze čelit obvinění, že si chce svůj post prezidenta udržet co nejdéle, nechal upravit ústavu tak, že prezidentské funkční období bylo omezeno na jedno a trvalo sedm let. Neustále také prosazoval svůj záměr předat svoji pozici po volbách v únoru 1988 do rukou demokratičtějšího politika.

Čonův režim byl rozdílný od Pakova především způsobem, jakým se chopil moci. Pakův puč neměl totiž zdaleka tolik obětí jako ten Čonův. Tehdejší vláda se snažila maskovat události, ke kterým došlo v Kwangdžu. Oficiální zpráva tvrdila, že se jednalo o zásah proti komunistům.¹⁶ V korejských obyvatelích to ovšem zanechalo o to větší šok a antipatie vůči Čonovu režimu. Získání legitimacy jeho vlády proto bylo o tolik obtížnější.

Čon se také přepočítal ve své snaze vést politiku založenou na ekonomickém růstu, stejně tak jako to předtím dělal Pak. Situace v Koreji se právě díky Pakovi během téměř dvaceti let jeho vlády výrazně zlepšila, a tedy i priority občanů se díky tomu změnily. Lidé si nyní přáli větší osobní svobodu, ekonomický růst byl již brán jako samozřejmost. Přítomnost Čonových jednotek ve městech působila na civilní obyvatele represivně.

V 80. letech také sílila studentská hnutí. Studenti pořádali protesty proti Čonovu režimu, posílení ze strany akademických a intelektuálních kruhů. V této době také převládala značně protiamerická nálada. Mnoho lidí bylo přesvědčeno, že USA má podíl na událostech v Kwangdžu, případně vyčítali americké vládě jejich mlčenlivé přijetí Čonova režimu jakožto legitimní vlády.¹⁷

Studenti se spolu s dělníky pouštěli do střetů s policií. Dalším častým způsobem protestu bylo sebeupálení, korejsky *punsin* (焚身), ke kterému se v té době uchýlilo mnoho z protestujících studentů.¹⁸ V lednu 1987 byl zaznamenán případ studenta, který zemřel na udušení při výslechu policií. Tento důkaz, že policie mučí obviněné, zpochybňoval jakákoliv dřívější odmítavá prohlášení, že k mučení vyslýchaných nedochází. Veřejnost byla pochopitelně pobouřena a vlna demonstrací ještě o to více zesílila.

Když byl roku 1987 No Tchäu zvolen za kandidáta pro prezidentské volby, strhly se vlny

---

¹⁵ ECKERT, Carter J. *Dějiny Koreje*. Přel. Marta Bušková – Miriam Löwensteinová – Štěpánka Horáková. Praha: Lidové noviny, 2001. s. 272

¹⁶ Contentious Kwangju: the May 18 uprising in Korea's past and present. Edit. SIN Kiuk, edit. HWANG Kjöngmun. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, [2003], xxxi, s. 18

¹⁷ ECKERT, Carter J. *Dějiny Koreje*. Přel. Marta Bušková – Miriam Löwensteinová – Štěpánka Horáková. Praha: Lidové noviny, 2001. s. 274-275

¹⁸ KIM, Mijöng. (2014) „Sinkjöngsugüi söngdžangsosöle natchanan nangmansöng – ödisönga narül čhatnün čönhwaberu ulligörül čungsimüro“, *Munhakkjöjukhak*, č. 43, s. 139

demonstrací po celé zemi. Proti studentům byl použit slzný plyn, ti odpovídali kameny a podomácku vyrobenými zbraněmi. No Tchäu překvapivě vydal prohlášení o reformách, které Čön přijal. Jednalo se o kroky, které vedly k uvolnění napjaté nálady v zemi, například obnovení občanských práv, zrušení cenzury tisku. Spekuluje se, že jedním z podnětů k této nenadálé změně byla snaha ukázat zemi v co nejlepším světle během nadcházejících letních olympijských her. V prosinci 1987 proběhly první přímé prezidentské volby v dějinách Koreje. Paradoxně nebyl zvolen ani jeden z kandidátů opozice Kim Tädžung ani Kim Jöngsam, a ve volbách nakonec zvítězil No Tchäu. Přestože se tyto výsledky neobešly bez další vlny demonstrací, byl No nakonec inaugurován v únoru 1988.¹⁹

Roku 1993 byl prezidentem zvolen Kim Jöngsam, jeden z členů opozice, a stal se tak prvním demokratickým prezidentem Korejské republiky. Za jeho vlády byla založena organizace The May 18 Memorial Foundation *5•18 kinjömčädan*. Bylo také zahájeno vyšetřování celé události. V rámci toho, byli bývalí prezidenti Čön a No zatčeni a souzeni. Šetření případu probíhalo v roce 1996, Čön byl odsouzen k trestu smrti a No k doživotnímu odnětí svobody. Výsledný rozsudek byl vydán v dubnu následujícího roku. Čön byl nakonec odsouzen k doživotnímu odnětí svobody a No k sedmnácti rokům. Nakonec byli oba, spolu se sedmnácti odsouzenými, amnestováni Kim Jöngsamem těsně před koncem jeho funkčního období.²⁰

2.2 Interpretace kwangžuských událostí v médiích 80. let

Oficiálním stanoviskem vlády, které mělo ospravedlnit nečekaně surový zásah proti civilistům, bylo takové, že se jednalo o potlačení komunistické vzpoury. Prvního dne povstání v Kwangdžu, tedy 18. května, označil prezident Čchö Kjuha za původce nepokojů severokorejské špiony, kteří měli údajně podporovat studenty a dělníky v narušování národní bezpečnosti. Vysadkáři, nasazení k zásahu ve městě, byli speciálně trénovaní vojáci z jednotky takzvaných *Černých baretů*, *tchükdžönsa*.²¹ Byli vycvičení na boj proti útoku ze strany Severokorejců. Proto při zásahu ve městě s rozkazem potlačit komunistickou vzpouru jednali s demonstranty velmi surově. Stejné tvrzení bylo později použito ve zprávě vydané *Kjömsarjöngbu* (Velitelstvím stanného práva) v červnu 1980. Toto tvrzení znělo, že byly nalezeny stopy po severokorejských špionech a jejich pomocnících, kteří působili v Kwangdžu a kteří se snažili rozšířit pole své působnosti až do Soulu. K těmto informacím velitelství údajně došlo na základě výpovědi jednoho ze zatčených špionů, I Čchangjonga, a dalších shromážděných informací. Později se však ukázalo, že tato tvrzení neměla solidní důkazy. Během vlády prezidenta Kim Jöngsama, prvního

---

¹⁹ECKERT, Carter J. *Dějiny Koreje*. Přel. Marta Bušková – Miriam Löwensteinová – Štěpánka Horáková. Praha: Lidové noviny, 2001. s. 276-278

²⁰The May 18 Memorial Foundation, *The May 18 Gwangju Democratic Uprising*. Přel. Pak Obok – Gregory Lanza. The May 18 History Compilation Committee of Gwangju, 2016. s. 146-150

²¹Contentious Kwangju: the May 18 uprising in Korea's past and present. Edit. SIN Kiuk, edit. HWANG Kjöngmun. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, [2003], xxxi, s. xix – xx

demokratického prezidenta, byla tato tvrzení odvolána.

Oficiální zpráva velitelství také uváděla počet zemřelých – 170 osob (144 civilistů, 22 vojáků, 4 policisté) a zraněných 380 (127 civilistů, 109 vojáků, 144 policistů). Tento oficiální počet ale nezahrnuje osoby, které byly nezvěstné nebo zemřely po 27. květnu na následky utrpených zranění. Do dnešního dne není zcela jisté, kolik obětí si střet v Kwangdžu vyžádal. Nutno také dodat, že kromě fyzických zranění utrpěli zasažení i psychické trauma.²²

Po atentátu na prezidenta Pak Čonghüiho došlo v zemi ke značnému zesílení cenzury. Národní tiskové agentury sloužily spíše k předávání zpráv od představitelů vojenského režimu, který se nově ujal vlády. Na počátku května 1980 *Hanguk kidža hjöphö* (Svaz korejských novinářů) v reakci na zpřísnující se cenzuru rozhodl, že novináři by měli předávat zprávy na základě svého vlastního uvážení. Mnozí odmítali pracovat a pod nátlakem vlády psát jen tak, jak bylo povoleno. Podle informací na oficiálních webových stránkách svazu dokonce stojí, že většina vedoucích pracovníků ze zpravodajských agentur byla roku 1980 uvězněna.²³

Tiskové agentury měly v plánu uspořádat shromáždění a domáhat se větší svobody, jejich plány byly ale zrušeny po zavedení celostátního stanného práva 17. května. Poté již byly plně pod kontrolou vojenské vlády. První zprávy o povstání v Kwangdžu pak přišly prostřednictvím státních tiskových agentur 21. května. Přestože novináři z ostatních měst se o incidentu v Kwangdžu dozvěděli, nebylo jim povoleno tyto informace vydat. Zprávy o Kwangdžu se do novin dostaly až se zpožděním a informovaly o „incidentu“ způsobeném „vzbouřeným davem.“ Dále se ve zprávách objevovaly informace, že nespokojení občané města se v kuklách a ozbrojeni dopustili krádeží a s velkou pravděpodobností byli i napojeni na severokorejské špiony. O vojenských výsadekářích ubíjejících davy civilistů se zde nepsalo.

Kwangdžuské tiskové agentury jako *Čöllumilbo* a *Čöllammäil* neměly o nic větší pravomoci než v ostatních městech. Jediné, co zbývalo novinářům a reportérům, bylo, že mohli odmítat svoji práci. Demonstrující v Kwangdžu byli pochopitelně pobouřeni přístupem zpravodajských agentur, které vydávaly falešné informace. Došlo dokonce i k zapálení zpravodajských stanic Gwangju MBC *Kwangdžumunhwabangsong* a KBS *Kwangdžubangsongčchongguk*.²⁴ Členové aktivního odboje začali vydávat své vlastní noviny Zpravodaj bojovníků *Tchusahöbo*. V počátku bylo vytištěno mezi pěti až šesti tisíci výtisky, později se jejich počet zvýšil na patnáct až dvacet tisíc. Po 26. květnu byly noviny přejmenovány na List svobodných občanů *Mindžusiminhöbo*.²⁵

22 Contentious Kwangju: the May 18 uprising in Korea's past and present. Edit. SIN Kiuk, edit. HWANG Kjöngmun. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, [2003], xxxi, s. xvii – xx

23 http://www.journalist.or.kr/home/company.html?p_num=1 Navštíveno: 9.3.2020

24 The May 18 Memorial Foundation, *The May 18 Gwangju Democratic Uprising*. Přel. Pak Obok – Gregory Lanza. The May 18 History Compilation Committee of Gwangju, 2016. s. 92

25 KIM, Jönggi. HAN Sön, (2003) „The Gwangju People's Uprising and the Construction of Collective Identity: A Study on the Fighters' Bulletin“, *New Political Science*, 25:2, s. 210-212

Povstání v Kwangdžu nebyl pouze desetidenní incident, který skončil znovudobytím města vojáky. Po celá 80. léta se konalo mnoho demonstrací a účastnilo se jich velké množství protestujících. K demonstracím samozřejmě nedocházelo pouze v Kwangdžu a jeho okolí, ale v celé zemi včetně Soulu. Bylo zaznamenáno mnoho případů, kdy protestující, často studenti, páchali sebevraždu na protest proti vládě. Prováděli ji především skokem ze střech vysokých budov nebo sebeupálením. Méně drastickým způsobem protestu bylo rozhazování letáků s protivládními hesly nebo se zprávami „pro útěchu duší zabitých v Kwangdžu“ (*kwangdžusiminŭi nŏksŭl ũrohamjŏ*) a na podporu pozůstalých.

Letáky s protivládními hesly byly tištěny a šířeny především prostřednictvím studentských hnutí, ale i ostatní občané se zapojovali do jejich tvorby a šíření. Kromě studentů byla mezi protestujícími početná skupina dělníků. Mnozí z aktivistů byli také příbuzní zemřelých, například matky protestujících studentů, kteří byli zabiti nebo nezvěstní. Snahy o dovolání se spravedlnosti a získání alespoň částečné kompenzace ze strany dotčených kulminovaly až v 90. letech, konkrétně roku 1997, kdy se konaly soudní procesy s ústředními osobami, které stály v čele masakru.²⁶

Během Čön Tuhwanovy vlády byli aktivisté, kteří se pokoušeli šířit pravdu o masakru v Kwangdžu, sledováni, odváděni k výslechu, a zavíráni. S nástupem No Tchäua na pozici prezidenta se začalo objevovat mnoho hnutí a spolků, jejichž cílem bylo odhalení pravdy o Kwangdžu a demokratizace země.²⁷

V televizi byl živě spuštěn pořad, kde vypovídali svědkové událostí, a to jak z řad vojáků, tak protestujících. Tím se také změnil přístup k obětem protestů, které již nebyly oficiálně prezentovány jako vzbouřenci, narušitelé, ale jako svědkové nebo oběti incidentu. Tato změna přístupu ještě více posílila tzv. Květnové hnutí²⁸, začalo se ozývat více hlasů. Hesla a slogany protestujících se proměnily z abstraktních na konkrétní témata. Hnutí si vytyčilo pět cílů, kterých chtělo dosáhnout – odhalení pravdy, potrestání viníků, navrácení cti obětem, odškodnění obětí, další pokračování hnutí a upomínkové akce.²⁹

Zásah vojáků v Kwangdžu také vedl k zesílení protiamerické nálady v jižní Koreji. Většina Korejců původně považovala Spojené státy za zem, které vděčí za osvobození od japonské nadvlády a potlačení komunistického vlivu v zemi. Proto také mnozí doufali, že budou USA i spojencem na cestě k demokratizaci země. Nicméně se postupně ukázalo, že americká vláda nejen proti útoku na Kwangdžu nic neudělala, vydala dokonce prohlášení, že zásah nespadal pod její velení, a i tak se o něm ani nevěděla.

---

²⁶ NA, Kančchä. (2001) „A New Perspective on the Gwangju People’s Resistance Struggle: 1980–1997“, *New Political Science*, Volume 23, Number 4, s. 481–482.

²⁷ The May 18 Memorial Foundation, *The May 18 Gwangju Democratic Uprising*. Přel. Pak Obok – Gregory Lanza. The May 18 History Compilation Committee of Gwangju, 2016. s. 142-146

²⁸ Všemožná hnutí a organizace, které začaly vznikat, jejichž cílem bylo získat odškodnění za utrpené ztráty během povstání a demokratizace společnosti.

²⁹ NA, Kančchä. (2001) „A New Perspective on the Gwangju People’s Resistance Struggle: 1980–1997“, *New Political Science*, Volume 23, Number 4, s. 481–483.

Po přezkoumání později zveřejněných vládních dokumentů ale vyšlo najevo, že zástupci Carterovy vlády odsouhlasili plán jihokorejské vlády na použití vojenských jednotek k potlačení demokratizačních hnutí deset dní předtím, než se generál Čön Tuhwan zmocnil země.³⁰

Protiamerický odpor zesílený touto událostí měl za následek dokonce i násilné protestní činy ze strany korejských aktivistů. Cílem jejich útoků bylo velvyslanectví USA a americká kulturní centra. Roku 1982 například student teologie Mun Pusik zapálil Kulturní centrum USA v Pusanu, následně sepsal dopis, ve kterém ospravedlnil svůj čin jako vlastenecký.³¹

Oblast tzv. Honam se nachází v jihozápadní části Korejského poloostrova. Je to region, který zahrnuje provincie Severní a Jižní Čöllu a město Kwangdžu, které leží zhruba v jeho středu. Geografická poloha Kwangdžu ve spojitosti s útokem na město se obecně nepovažuje za náhodnou. Honam byl region, který byl historicky ekonomicky zaostalejší než například provincie Severní a Jižní Kjöngsang, které se nacházejí ve východní části poloostrova. Stejně tak prezident Pak Čönghüi i Čön Tuhwan pocházeli z oblasti Kjöngsang. Mnozí obyvatelé Honamu uváděli, že cítí nepoměr mezi regiony, také často uváděli, že se cítí být vnímáni negativně. Ekonomický nepoměr mezi provinciemi vedl ke stereotypizaci lidí z této oblasti. Například v médiích byl čöllský dialekt spojován s lidmi z nižších ekonomických tříd. Honam byl také již v té době místem, kde se vytvářely skupiny rebelů a odkud vycházela silná opoziční hnutí – například Tonghak.³² Do jaké míry skutečně regionalismus, tedy diskriminace mezi regiony, ovlivnil vývoj událostí v Kwangdžu, je ale otázka, na kterou nemůžeme přesně odpovědět. Někteří svědkové povstání v Kwangdžu mluvili o této diskriminaci ve svých výpovědích. Těsně po událostech 18. května média silně cenzurovala informace o Kwangdžu. Lidé z ostatních měst v Koreji neměli možnost se dozvědět, co přesně se ve městě stalo. Podle výpovědí některých ze svědků povstání se během této doby setkávali s nepochopením. Jeden ze svědků například uvedl, že se jako student na univerzitě v Soulu setkal s nepochopením, když mluvil o povstání v Kwangdžu, a byl poté studenty z ostatních regionů považován za sympatizanta komunismu.³³

Příklad toho, jak byl zásah v Kwangdžu v prvopočátcích zatajen před zbytkem Korejské republiky, nalezneme ve článku od Čchö Sheeny *Protesting Identity: Memories of the Kwangju Uprising and Effect on Identity Formation of Youths*. Autorka článku v úvodu popisuje svůj vlastní zážitek z května 1980, kdy studovala na univerzitě v Heidelbergu. V té době byly záběry pořízené během povstání v Kwangdžu vysílány v německých zprávách. Po jejich shlédnutí Čchö zavolala rodině žijící v Soulu, ale

30 Contentious Kwangju: the May 18 uprising in Korea's past and present. Edit. SIN Kiuk, edit. HWANG Kjöngmun. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, [2003], xxxi, s. xxiv.

31 Tamtéž, s. xxiv.

32 Povstání z roku 1894 vedené ozbrojenými rolníky, kteří se hlásili k náboženství a ideologii Tonghak. Povstání mělo nejvíce příznivců v provincii severní a jižní Čölla. Tuto oblast rebelové po nějakou dobu celou obsadili.

33 ČCHÖ, Sheena. (2013) „Protesting Identity: Memories of the Kwangju Uprising and Effects on Identity Formation of Youths“, *Educational Perspectives*, vol. 46, č.1, 2, s. 15

dostala odpověď, že se v Koreji nic neděje. Později, po několika měsících jí rodina v Koreji sdělila, že se jednalo o nepokoje vyvolané komunisty.³⁴

2.3 Interpretace v médiích po roce 1988

Kwangdžu bylo v první polovině 80. let tématem, o kterém se pochopitelně nesmělo psát ani mluvit. S rozvojem demokratizačních hnutí ve druhé polovině 80. let se však čím dál tím více stávalo předmětem debat. Vzhledem k velké různorodosti postižených (jednalo se o studenty, dělníky, rodiče studentů, inteligenci, příbuzné zemřelých či pohřešovaných) bylo o Kwangdžu shromážděno mnoho rozdílných výpovědí. Na jejich základě začala vznikat umělecká díla, próza, básně, divadelní hry, filmy, dokumenty a vědecké publikace. V roce 1990 vyšel soubor výpovědí přibližně pěti set svědků události a město Kwangdžu vydalo soubor o dvaceti pěti svazcích *Kwangdžu mindžuhwa undong čarjo čchongsŏ* (Sebrané dokumenty ke kwangdžuskému demokratickému hnutí)³⁵ Spisy obsahovaly množství všemožných dokumentů, letáky, pamflety, které se během povstání rozhazovaly po ulicích, zápisy ze slyšení Národního shromáždění Korejské republiky, dokumenty zaznamenané v době po povstání, výše uvedené odtajněné materiály americké vlády.³⁶

S nástupem prezidenta Kim Jöngsama do funkce bylo vyhověno požadavkům členů Květnového hnutí a oběti povstání se dočkaly finanční kompenzace. Roku 1994 byla založena *5•18 kinjŏm ččadan* (Pamětní nadace 18. května). Pro oběti bylo roku 1997 vládou vystaveno pamětní místo na hřbitově v Mangwöldongu. Téhož roku byl také 18. květen vyhlášen za pamětní den.³⁷

Během následujících let se také změnil termín, kterým se událost označovala. Z původního *Kwangdžu sakkŏn* (Incident v Kwangdžu) se stalo *Kwangdžu mindžuhwa undong* (Kwangdžuské hnutí za demokratizaci). Důvodem bylo, že slovo „incident“ mělo negativní konotaci a vázalo se k původní interpretaci ze strany nejvyšších představitelů moci, že povstání bylo způsobeno komunistickými aktivisty. Další verze, jakou je možno k události referovat je označení „5•18“ nebo *osippchal* tedy datum začátku povstání. Tento termín je neutrální a nevypovídá o postoji mluvčího k události.³⁸

Roku 2011 byly dokumenty týkající se povstání v Kwangdžu zařazeny mezi památky UNESCO. Jedná se o soubory různých typů. Jsou mezi nimi dokumenty oznamující zavedení stanného práva, vydané ústředními i místními institucemi státní správy v průběhu povstání 18. května. Dále denní záznamy o

34 ČCHÖ, Sheena. (2013) „Protesting Identity: Memories of the Kwangju Uprising and Effects on Identity Formation of Youths“, *Educational Perspectives*, vol. 46, č.1, 2, s. 12-15.

35 Dnes je již k dohledání 50 svazků.

36 Contentious Kwangju: the May 18 uprising in Korea's past and present. Edit. SIN Kiuk, edit. HWANG Kjöngmun. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, [2003], xxxi,s. xxvi.

37 NA, Kančchä. (2001) „A New Perspective on the Gwangju People's Resistance Struggle: 1980–1997“, *New Political Science*, Volume 23, Number 4, s. 484

38 Contentious Kwangju: the May 18 uprising in Korea's past and present. Edit. SIN Kiuk, edit. HWANG Kjöngmun. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, [2003], xxxi,s. xxvii

způsobených škodách, pohřební plány, osobní informace týkající se zemřelých, dokumenty obsahující pokyny pro zacházení s protestujícími občany, které zadržela místní policie. Dále se mezi soubory nalézají záznamy o odsouzení politických vězňů, kteří stáli v čele demokratizačního hnutí, včetně pozdějšího prezidenta Kim Tadžunga. Dalšími z uchovaných dokumentů jsou dopisy, novinové články týkající se odboje, výpovědi občanů, popisující průběh povstání. Držení a uchovávání těchto informací bylo v 80. letech nelegální. Dokumenty také obsahují fotografie zachycující brutalitu vojenského zásahu, pro které mnozí fotografové riskovali život.

Dále dokumenty obsahují zpovědi účastníků a svědků události. Jedná se o záznamy více než 1 500 výpovědí svědků. Tyto záznamy ale stále ještě nejsou kompletní. Zaznamenány jsou také výpisy z blízkých nemocnic, kde byli občané zranění při střetu s policií a vojáky hospitalizováni. Jedná se o *Čöllam tähakkjo pjöngwön* (Univerzitní nemocnice Čönnam), *Čosön tähakkjo pjöngwön* (Univerzitní nemocnice Čosön) a *Kwangdžu kidok pjöngwön* (Křesťanská nemocnice v Kwangdžu). V roce 1998 bylo živě vysíláno projednávání události Demokratického povstání 18. května se zaměřením na jejich pravdivé popsání, o které se snažila speciální komise *5•18 mindžuhwaundong činsanggjumjöntchükbjöliwönhö*.³⁹ Další částí jsou záznamy o finanční kompenzaci obětí, a nakonec telegramy dokumentující komunikaci mezi vládou Spojených států a velvyslanectvím USA v Soulu.⁴⁰

Kromě místních novinářů povstání v Kwangdžu zaznamenávali i zahraniční, například Jürgen Hinzpeter⁴¹ z NRD (Norddeutscher Rundfunk), zpravodajské stanice založené ve Spolkové republice Německo v oblasti Hamburku. Videozáznamy, které v Kwangdžu během květnových dnů natočil, byly zveřejněny v zemích západního bloku a později se tajně vrátily zpět do Korejské republiky.

Téma Kwangdžu se v průběhu 90. let důkladně prošetřovalo, a byla založena organizace na řešení záležitostí týkajících se obětí a jejich památky. Přesto se zdá, že ani dnes se nemohou všechny informace kolem Kwangdžu pokládat za fakta. I v současné době, již téměř čtyřicet let od událostí, se objevují nové zprávy týkající se 18. května. V únoru 2018 například korejská vláda po dalším prošetřování povstání v Kwangdžu potvrdila, že během vojenského zásahu došlo i k použití vojenských helikoptér, které střílely na civilisty. Helikoptéry měly být nasazeny, aby zastavovaly vozidla a autobusy střelbou. Výpovědi svědků, že z nich bylo přímo stříleno na civilisty, byly sice potvrzeny, ale předmětem sporů zůstává, kdo vydal rozkaz k takovému postupu.⁴²

---

³⁹Jedná se o devítičlennou komisi, která má na starosti prošetřování záležitostí vztahující se k povstání v Kwangdžu, trestných činů, kterých se tehdejší vláda dopustila a odhalování zatajených informací. Komise je aktivní dodnes.

⁴⁰http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CI/CI/pdf/mow/nomination_forms/Korea%20Human%20rights.pdf
Navštíveno: 4.3.2020

⁴¹Novinář. Narozen roku 1937 v Lübecku. Pracoval jako zpravodaj v Hong Kongu, kde měla NRD svoji jedinou pobočku ve východní Asii. Podával zprávy o vietnamské válce. Později byl přeložen do Tokia, odkud občas i vyjížděl i do Koreje. Zemřel roku 2016 v Ratzeburgu.

⁴²http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20180207000802&ACE_SEARCH=1 Navštíveno: 7.3.2020

2.4 Literární díla napsaná o Kwangdžu a zobrazení v dalších médiích

Drastická událost, jakou bylo právě povstání v Kwangdžu, pochopitelně v těch, kteří jí prožili, ale i těch, kdo o ní jen slyšeli, zanechala silný citový otřes. Lidé měli potřebu si tuto událost nějakým způsobem vysvětlit, sdělit světu bolesti, které prožili nebo stále prožívají. Mezi nimi byli i umělci z různých oborů a ti přispěli svými díly ke sdílení svých nebo i cizích vzpomínek a pocitů. O Kwangdžu byla díky tomu napsána mnohá díla v různé míře historické přesnosti a fiktivnosti. Vzhledem k povaze události a již dříve zmíněnému problému s dohledáním přesných a jednoznačných dat pokládám za významnější pokusy o zachycení události ze subjektivního pohledu jedince.

Co se týče fiktivní literární tvorby, na téma povstání v Kwangdžu vzniklo především mnoho básní. Poezie jako žánr byla v Koreji vždy velmi populární, a sloužila tedy jako dobrý nástroj k zachycení osobních dojmů a prožitků. Mezi básněmi o Kwangdžu se dají najít jak takové, které na událost přímo poukazují, tak i jiné, které k události jen odkazují a čtenář, který by případně jejich význam neznal, může přečíst tyto odkazy, aniž by chápal jejich smysl. Za příklady básní, které k události přímo odkazují můžeme uvést básně od Kim Čuntáho *A, Kwangdžujō, uri naraūi sipčagajō* (Ach, Kwangdžu! Kříži naší vlasti!), Im Tonghwakovo *Kōurūl pomjō* (Dívám se do zrcadla) nebo *Nunpatchūl kōrōganūn Oidipusū wang* (Král Oidipus krácející přes zasněžená pole).

Předchozí události korejské historie, například Dubnová revoluce roku 1960⁴³ nebo zavedení jusinského systému prezidentem Pak Čonghūim v 70. letech, byly pochopitelně také reflektovány v literatuře. Avšak poezie týkající se Kwangdžu se objevila v ještě větší intenzitě a frekvenci. Témata poetické tvorby z těchto tří zmíněných historických období by se dala vyjádřit slovy jako „svoboda“ pro Dubnovou revoluci, „hněv“ a „odboj“ pro poezii týkající se potlačení demokracie jusinským systémem. Co se týče Kwangdžu a celého období 80. let – Páté republiky, klíčovými tématy poezie byla „nenávisť, prokletí, zatracení a násilí“. Těmito tématy básně vyčnívají, protože takto zaměřená poezie se předtím nepsala. Témata pochopitelně přímo odkazují na traumatizující zážitky lidí z povstání, ale kromě nich odkazuje poezie také na náročné životní podmínky, jakým v té době čelila pracující třída a lidé žijící v chudých oblastech, což implikuje návaznost na obecné trendy protestující literatury 80. let.⁴⁴

Z prózy týkající se povstání v Kwangdžu můžeme zmínit díla od spisovatele Im Čchōrua. Jeho příběh nazvaný *Pomnal* (Jarní den) byl původně vydaný roku 1984. Příběh je o mladém muži, který je stíhán výčitkami svědomí, protože věří, že je zodpovědný za smrt svého přítele, kterého zabili výsadkáři. V příběhu není explicitně vyjádřeno, zda byl zabitý přítel členem odboje nebo ne, pouze, že věřil v boj proti nespravedlnosti. Příběh se zaměřuje spíše na pocity hlavního hrdiny a jeho výčitek posílených tím, že se sám do odboje aktivně nezapojoval. Dalším příběhem od Im Čchōrua je *Tonghāng* (Sdílená cesta).

43 Masové protesty z 19. dubna 1960, které vedly k odstoupení prvního jihokorejského prezidenta I Süngmana.

44 KIM, Učchang. Korean Literature: Its Classical Heritage and Modern Breakthroughs. Edit. Korean National Commission for UNESCO. Vyd. 2. New Jersey: Hollym International Corp, 2005. s. 403-407

Sdílená cesta sleduje příběh velitele civilního odboje a jeho přátel a ukazuje, jak se jejich životy následkem povstání v Kwangdžu mění k horšímu. Další příběh o Kwangdžu nese název *Mongmarün kjedžöl* (Období zíně) a byl napsán spisovatelkou z Jižní Čöly, Kong Šónok, v roce 1993. Příběh sleduje životy několika chudých žen, které žijí v Kwangdžu. Nejedná se o konkrétní popis událostí během povstání, objevují se zde pouze odkazy na něj. Postavy v příběhu reprezentují pozůstalé, kteří přišli o své blízké, mají fyzické a psychické problémy a čelí všemožným útrapám. *Orädön čöngwön* (Stará zahrada) je kniha od spisovatele Hwang Šögjönga. Příběh knihy se odehrává retrospektivně, formou záznamů z deníku. Vypravěč je roku 1998 propuštěn z vězení, kde byl vězněn za protistátní aktivity. Po propuštění zjišťuje, že jeho manželka zemřela. Song Kisök, spisovatel, který se aktivně účastnil odboje a strávil kvůli tomu téměř rok ve vězení, napsal *Owörüi miso* (Májový úsměv). Příběh se odehrává v roce 1997, kdy hlavní hrdina, bývalý člen civilní armády z Kwangdžu, vzpomíná na to, co se v květnu 1980 odehrálo. *Pomnal* (Jarní den) od Im Čchörua vyšel v roce 1998 a nese stejný název jako jeho předchozí povídka. Obsah knihy se však od ní liší, jak rozsahem, tak postupem zpracování. Im použil zdroje zaznamenávající konkrétní výpovědi svědků povstání, a ty poté rozepsal skrze postavy ve svém příběhu.⁴⁵ *Ödisönga narül čchatnün čönhwaberu ulligo* (Někde zvoní telefon) pochází od spisovatelky Sin Kjöngsuk a vyšel roku 2010. Název knihy byl do angličtiny přeložen jako *I'll be right there*, podle fráze, kterou si postavy v knize často opakují. Kniha vypráví příběhy čtyř přátel a jejich života v době Páté republiky. Touto knihou se budeme zabývat podrobně v další části práce. *Sonjöni onda* (česky Kde kvete tráva), kniha od spisovatelky Han Kang, byla vydána v roce 2014. Titul této knihy se překládá volně, v originále se jmenuje „Chlapec přichází“, do angličtiny byl přeložen jako *Human Acts*. Kniha je členěná na několik částí a sleduje příběhy rozdílných osob během povstání i několik let po něm. Postavou, která spojuje jejich příběhy dohromady, je chlapec, který se snaží zapojit do odboje a je zabit. Kniha je založena na výpovědích svědků, které autorka vyslechla. Postava chlapce v příběhu zobrazuje dítě z rodiny, která se přestěhovala do autorčina rodného domu v Kwangdžu.

Ze seriálů a filmů zabývajících se tematikou Kwangdžu uvádím následující výběr. *Morä sigje* (Přesýpací hodiny) je televizní seriál z roku 1995, který jako první do svého příběhu zahrnul i povstání v Kwangdžu. Jednalo se o velmi populární seriál, který vyprávěl uplynulých dvacet pět let korejské historie. *Kkongnip* (Okvětní lístek) je film režiséra Čang Šönua z roku 1996. Příběh je o mladé dívce, která je svědkem masakru v Kwangdžu. *Pakhasatchang* (Mentolky) od I Čchangdonga byl natočený roku 1999. Tento snímek se netýká pouze událostí v Kwangdžu, ale ty hrají v příběhu důležitou roli. Je rozdělen na několik částí, rozdílné časové úseky, které jsou seřazeny retrospektivně. Příběh je o muži, který v první scéně filmu spáchá sebevraždu. S postupným odhalováním pozadí děje divák sleduje, jak se

---

⁴⁵ Contentious Kwangju: the May 18 uprising in Korea's past and present. Edit. SIN Kiuk, edit. HWANG Kjöngmun. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, [2003], xxxi, s. 93-97

mění jeho povaha a ambice. Velkým citovým otřesem je pro něj událost, kdy jako voják nasazený ve městě Kwangdžu nedopatřením postřelí mladou dívku. Dalším snímkem je *Hwarjŏhan hjuga* (Úchvatné prázdniny) od Kim Čihuna z roku 2007. *Hwarjŏhan hjuga* byl natočený tak, že připomíná dokument. Podle slov režiséra nebyla jeho cílem přesná rekonstrukce událostí, ale spíše zachycení pocitů přeživších této tragédie. Příběh filmu byl založen na skutečných zážitcích účastníků povstání. Je pravděpodobné, že díky tomuto přístupu ze strany režiséra měl film velký úspěch, vyvolával u diváků silné emoce. Film z roku 2012 nazvaný *26 njŏn*, (26 let), natočil Čo Kŭnhjŏn a sleduje příběh čtyř postav – dětí obětí masakru v Kwangdžu. Ty se rozhodnou společně zavraždit bývalého prezidenta Čŏn Tuhwana.⁴⁶ *Tchäksiundžŏnsa* (Taxikář) od Čang Huna je film z roku 2017 a je to nejnovější ze snímků s tematikou Kwangdžu. Je inspirován skutečnými osobami, hlavními hrdiny je již zmíněný německý reportér Jürgen Hintzpete a soulský taxikář, který mu pomohl dostat se do obklíčeného města. Snímek je místy proložen dobovými záběry, které v Kwangdžu Hintzpete pořídil. Sklidil pozitivní ohlasy od diváků i od kritiky, avšak bylo mu vytýkáno i množství historických nepřesností, které se ve snímku objevily.

Tento výčet knih, filmů a seriálů pochopitelně zdaleka není kompletní. Co se týče básní a prózy, jen malá část z nich byla přeložena do jiných jazyků, a z těch, které přeloženy nebyly, se můžeme dozvědět jen o těch nejznámějších. Dále může jak u knih, tak u filmů dojít k tomu, že jsou událostí částečně inspirovány nebo se jejich příběh odehrává v dané době, ale návaznost na Kwangdžu není vyložena explicitně, a proto může zahraničnímu čtenáři či divákovi uniknout. Příkladem může být například kniha *Ŏdisŏnga narŭl čchatnŭn čŏnhwaberŭ ulligo* (Někde zvoní telefon), kterou se budu podrobně zabývat v následující části práce.

2.5 Interpretace povstání v Kwangdžu v průběhu let

Americký koreanista Don Baker píše ve svém článku *Victims and Heroes: Competing Visions of May 18*⁴⁷, týkajícím se náhledu na účastníky povstání v Kwangdžu a historické interpretace jejich rolí, o tom, jak jsou historické události zaznamenávány a vnímány rozdílně s plynoucím časem. K popsání postupů interpretací historických událostí užívá informace z knihy *History in Three Keys: The Boxers as Event, Experience and Myth* (1997) od Paula Cohena. Přestože se téma knihy zabývá čínskou historií, Baker myšlenky knihy aplikuje na Kwangdžu. Říká, že při zkoumání historické události prostřednictvím očitých svědků má historik tu výhodu, že může propojit více událostí, které se děly ve stejnou dobu. Stejně tak ví, na které detaily se více zaměřit, neboť mají historicky větší význam, a je tedy třeba jim věnovat více pozornosti. Historici tak dokážou konkrétní událost popsat lépe než očití svědkové, protože ti mají pouze zážitek ze svého úhlu pohledu a nevědí ještě přesně, jakým způsobem událost ovlivní další

⁴⁶URMAN, Alexandra. (2015) „Perception of Korean Political History through Modern South Korean Cinema“, *Far East / Dálný východ*, Roč. 5 č. 1, s. 82–83

⁴⁷Článek je zahrnut v knize *Contentious Kwangju: the May 18 uprising in Korea's past and present*. Edit. SIN Kiuk, edit. HWANG Kjŏngmun. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, [2003], xxxi, s. 87-107

vývoj. Baker poukazuje na to, že když lidé následujících generací nahlíží na předchozí historické události, například aby je mohli porovnat se současnou situací nebo nějakým aktuálním problémem, mění také způsob, jakým o události mluví, jak ji vnímají. Tento způsob chápání historických událostí Cohen v knize označuje jako *tvoreni mýtů*. Nejsou to však mýty v tom smyslu, že by se jednalo o nepravdivé události. Jde o to, že se průběhem času mění nastavení společnosti – tedy například, že se vyzdvihují určité aspekty dané události, určité emoce. Událost samotná může sloužit k uplatňování určitých politických a psychologických funkcí. Jako příklad těchto takzvaných *mýtů* uvádí Baker vyzdvihování admirála I Sunsina jako válečného hrdiny, přestože za svého života se netěšil takové úctě, jaká se mu připisuje dnes. Dalším příkladem by mohla být interpretace okolností vzniku korejského písma v 15. století, jako snahy o prezentaci jedinečnosti korejského národa.⁴⁸ Tato myšlenka se ve skutečnosti datuje až do začátku 20. století a sloužila k posílení korejského národního cítění.

V úvaze nad tím, jak se pohled a výklad povstání v Kwangdžu měnil a tvořil v průběhu let, popisuje Baker dva odlišné druhy interpretací. V prvním případě jsou občané města Kwangdžu vyliční jako oběti, bez výrazného zájmu o politiku až do té doby, kdy byli napadeni Čon Tuhwanovými výsadbáři. Ve druhém případě jsou zase občané města zobrazeni jako hrdinové, kteří se nebáli riskovat svůj život pro vytvoření demokratické společnosti.⁴⁹

Přestože ve všech těchto interpretacích se nacházely jak oběti, tak hrdinové, v některých výkladech jsou výraznější tendence zobrazovat občany Kwangdžu jako oběti, v dalších je vyzdvihována jejich odhodlanost a odevzdanost. Samozřejmě, že většina těchto výkladů dějin mluví o obětech i o takzvaných hrdinech, liší se spíše míra, v jaké tyto narativy kladou důraz na první nebo druhou z těchto skupin. Starší popisy události 18. května vyobrazují občany jako oběti. Dříve se také ve spojitosti s květnem 1980 užívaly termíny jako *haksal* (masakr) a *sakkŏn* (incident). Teprve později se začal používat termín *mindžuhwa undong* (hnutí za demokratizaci).

Co se týče umělecké (tj. ze své podstaty fiktivní) tvorby na téma Kwangdžu a jeho následků, téma obětí zde převažuje nad hrdiny. Opačně je tomu u historického zobrazení. V historických dokumentech převažuje tendence líčit občany, kteří se zúčastnili povstání nebo jen utrpěli jeho následky, jako bojovníky za spravedlnost. V některých narativech se mluví i o pokračování tradice hnutí *Tonghak* a protijaponských aktivistů z dob okupace.

Od roku 1987 začaly být tvořeny první dokumenty odhalující zbytku Koreje, co se 18. května v Kwangdžu událo. V počátcích měly tyto dokumenty tendence mluvit spíše o obětech, jak nám může napovědět například název jednoho z dokumentů *Ōmōniūi norā* (Matčina píseň). Ten vypráví příběh z úhlu pohledu matky, jejíž devatenáctiletý syn byl zastřelen. V polovině 90. let začínáme zaznamenávat

---

48 Contentious Kwangju: the May 18 uprising in Korea's past and present. Edit. SIN Kiuk, edit. HWANG Kjōngmun. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, [2003], xxxi, s. 90

49 Tamtéž s. 89-92

změnu ladění a úhlu pohledu těchto dokumentů. Větší pozornost začíná směřovat na civilní odboj, skupiny občanů, kteří se začali organizovat v reakci na útok vojenských výsadkářů. Dokumenty odkazují na předchozí historické události, jako bylo povstání *Tonghak*, „armády spravedlnosti“ z roku 1907, jejichž cílem bylo vzdorovat Japoncům, studentské demonstrace z roku 1929 proti japonské nadvládě (které měly také svůj počátek v Kwangdžu), demonstrace z 19. dubna 1960, které vedly ke zbavení vlády tehdejšího prezidenta I Sŭngmana. V této chronologické řadě událostí bylo pak Kwangdžu prezentováno jako nejnovější z příkladů odhodlanosti korejských občanů bojovat za svá práva a svobodu. Dokument se tak snaží událost zařadit do historického kontextu jako jeden z milníků na cestě korejského národa k nastolení demokratického režimu v zemi. Tento snímek vydaný v roce 1995 během vlády prezidenta Kim Jöngsama se zdál mít ta účinek zesílení antipatií vůči Čönovi a No Tchäuovi, kteří byli následující rok 1996 postaveni před soud.⁵⁰

Populárním tématem v těchto dokumentech se zdá být také způsob, jakým byl civilní odboj organizován a míra nápomocnosti, kterou si občané projevili v průběhu povstání, kdy bylo Kwangdžu obklíčeno vojáky. Mnoho zdrojů, především korejských, zmiňuje solidaritu, jakou si občané města navzájem projevovali. Během dnů povstání nedocházelo k rabování a majitelé obchodů naopak nabízeli své zboží zdarma ve snaze podpořit civilní odboj. Podle mnohých zdrojů také občané hromadně darovali krev na podporu bojujících. Zde ovšem nemíním zpochybňovat pravdivost těchto informací. Pravdivé mohou být, záleží ale také na způsobu jejich prezentace a předávání například právě prostřednictvím historického dokumentu. Tyto často opakované informace slouží k dokreslení již zmiňovaného hrdinství korejských občanů, kteří se bez ohledu na původ či zaměstnání spojili v boji za spravedlnost.

---

⁵⁰ Contentious Kwangju: the May 18 uprising in Korea's past and present. Edit. SIN Kiuk, edit. HWANG Kjöngmun. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, [2003], xxxi, s. 100-101

3. O autorce analyzovaného díla

3.1 Sin Kjöngsuk

Sin Kjöngsuk (nar. v roce 1963 v Čöngüp v provincii Severní Čölla) je jedna z významných současných jihokorejských spisovatelek. Je držitelkou prestižní I Sangovy ceny a také jedinou ženskou spisovatelkou, která získala Man Asian Literary Award.⁵¹ V patnácti letech se s rodinou přestěhovala do Söulu, kde studovala na technicky zaměřené střední škole. Přes den pracovala v továrně a po nocích se věnovala studiu. Během této doby začala poprvé jevit zájem o psaní. Následně vystudovala obor kreativní psaní na Söulské umělecké univerzitě *Söuljesultähhakkjö*. Poté pracovala v nakladatelstvích a v rozhlase.⁵²

V roce 1990 uvedla Sin své první dílo *Kjöl uhwa* (Zimní pohádky). Výčet všech napsaných děl by byl zbytečně dlouhý, proto uvedu pouze díla známější, přeložená do angličtiny, případně češtiny. *Kipchün sülpchüm* (Hluboký smutek) 1994, *Öttanbang* (Osamělý pokoj) 1995, *Kičchanün 7sie ttönan* (Vlak odjíždí v sedm) 1999, *Paiollet* (Fialová) 2001, *Ri Čin* (jméno) 2007. *Ommarül putchakhä* (Modlitba za matku) 2009, česky 2013, je její nejznámější kniha, která byla přeložena do mnoha jazyků, za kterou získala již zmíněnou Man Asian Literary Award. A nakonec *Odisönga narül čchatnün čönhwaberu ulligo* (Někde zvoní telefon) 2010, česky vyšlo roku 2015, do angličtiny přeloženo jako *I'll be right there*.

V dílech Sin Kjöngsuk se často objevují témata vztahů, rodinných, přátelských i milostných, odloučení a smrti. V Modlitbě za matku je od ní rodina odloučena. V krátké povídce *Künün öndže onünga?* (Kdy přijde?), za kterou v roce 1997 získala Tonginovu cenu, jde hlavní hrdinka po stopách své zemřelé sestry, a na této cestě je konfrontována s jejím sebevražedným dopisem. V této povídce hrají roli také lososi, kteří se navracejí zpět na místo, odkud po vylíhnutí vypluli. Symbolizují tím završení cyklu.⁵³

V knize *Někde zvoní telefon* vidíme s těmito příběhy určitou spojitost. Hlavní hrdince příběhu zemře matka, a ona vzpomíná na její obětavost vůči rodině. Také se v příběhu pátrá po ztracených osobách, stejně jako po matce, která se ztratila. V krátké povídce *Kdy přijde?* se zase objevují sestry, z nichž starší spáchá sebevraždu. Motiv přírody se zdá být v dílech Sin velmi častý, v knize *Někde zvoní telefon* jsou často zmiňována zvířata, a důležitost připisují postavy i stromům. V povídce *Kdy přijde?* máme lososy navracející se na místo svého narození. Co se týče narativu příběhů, i zde lze najít podobnosti mezi jednotlivými díly. V Modlitbě za matku je k vyprávění užito několik postav, každá nám dává odlišný úhel pohledu. V *Někde zvoní telefon* je tomu taky tak, kapitoly jsou střídavě vyprávěny hlavní hrdinkou a deníkovými záznamy jejího přítele.

---

⁵¹ Ocenění udělované asijským autorům, jejichž dílo bylo napsáno v angličtině nebo do ní přeloženo. Ceny se udělovaly v letech 2007-2012. Název nesou podle společnosti Man Group plc., která akci sponzorovala.

⁵² KIM, Tongsik. (2006) „Voices that remember things which have disappeared“, Koreana, Autumn 2006, s. 78

⁵³ Tamtéž s. 78-79

3.2 O knize Někde zvoní telefon

Dílo bylo vydáno v Koreji roku 2010, a je současně jednou z posledních knih, které autorka vydala (poté následuje už jen *Morŭnŭn jŏindŭl* Neznámé ženy z roku 2011 a *Tarege tŭlljŏdžugo sipchŭn ijagi* Povídka pro měsíc z roku 2013). Do češtiny byla přeložena Petrou Ben-Ari a vydána nakladatelstvím Argo v roce 2015.

Dílo sleduje osudy čtveřice přátel, univerzitních studentů, v Sčulu 80. let. Příběh je vyprávěn z větší části hlavní hrdinkou Čöng Jun, ačkoliv, jak už bylo zmíněno výše, vypravěči se v knize střídají. Čöng Jun vzpomíná na své zážitky z doby, kdy chodila na vysokou školu, a na okolnosti, za jakých navždy přišla o své přátele. Příběh se soustředí na vztahy mezi těmito lidmi, okolnosti a politická situace doby nejsou příliš výrazné, odehrávají se spíše na pozadí, například ve formě vůně slzného plynu v ovzduší.

Autorka sama se k příběhu knihy vyjádřila tak, že se soustředí na šťastné i nešťastné okamžiky v životě hlavních hrdinů knihy – univerzitních studentů. Přestože se kniha opírá o historické pozadí doby 80. let v Korejské republice, důvodem, proč toto není tak explicitně vyjádřeno je podle autorky, proto, že podobné události jako se děly během 80.let v Koreji se mohou stát i kdekoliv jinde na světě. Cílem tedy bylo, aby i čtenáři jiných zemí nebo po deseti či dvaceti letech byli schopni příběh pochopit.⁵⁴

54[□] I'll Be Right There by Kyung-sook Shin. In: Youtube [online]. 9.06.2014 [cit.2020-07-28]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=3ilyxdY1e1M>. Kanál uživatele Other Press.

4. Aplikace literární teorie

4.1 Způsob analýzy děl

V této části chci stručně popsat, na jaké aspekty příběhu se soustředím a budu je analyzovat. Prvním z těchto aspektů jsou vypravěčské postupy a kompozice textu. Cílem je popsat, jakým způsobem autorka tvoří narativ díla, tzn., jak byl uspořádán syžet, a jaký mělo toto uspořádání vliv na čtenáře. Culler ve své knize *Literary theory: a very short introduction* tvrdí, že příběhy mají v jádru stejnou formu, podle které poznáme, že se jedná o ucelený sled událostí. Příběh ve svém jádru popisuje proměnu nějakého stavu. Příběh tedy není jen sledem náhodných událostí, ale stav věcí na jeho počátku by měl souviset se stavem na jeho konci.⁵⁵ Metoda výstavby syžetu souvisí s vypravěčskými postupy, tedy kdo příběh vypráví, a kolik toho svým vyprávěním sděluje čtenáři o sobě, ostatních postavách příběhu a o událostech, kterých jsou součástí. U vyprávění rozlišujeme tedy míru informací, které vypravěč předá čtenáři.

Vypravěč může být vševědoucí, tzn. je někým, kdo nám nezávisle na prostoru a čase, ve kterém se nachází, dokáže předat informaci o ději nebo vnitřních myšlenkách všech postav příběhu. Podle studie *Point of View in Fiction* (1955) od Normana Friedmana, rozlišujeme celkem osm druhů vypravěčů. První dva poddruhy nazvané *editorial omniscience* a *neutral omniscience*, které se podle něj liší pouze tím, že u toho prvního typu vyprávění může vypravěč i zasahovat do příběhu. Dalším typem vypravěče je vypravěč jako svědek příběhu nebo vypravěč jako jeho hlavní protagonista. Oba vypravěči jsou značně omezeni, co se týče množství vjemů a informací, které jsou schopni předat. Rozdíl mezi prvním a druhým typem je, že svědek příběhu je pouze jeho vedlejší postavou, zatímco protagonista stojí v jeho středu. Mnohostní selektivní vševědoucnost *multiple selective omniscience* a selektivní vševědoucnost *selective omniscience* v takovém vyprávění nefiguruje a vypravěč, tedy jeho příběh, je předkládán čtenáři prostřednictvím úhlu pohledu několika postav (u prvního typu) nebo jedné postavy (u typu druhého). Existují také vypravěčské postupy zahrnující modus a úhel vyprávění: například dramatický způsob *dramatic mode* a kamerový *camera*. Dramatický způsob zachycuje pouze to, co postavy říkají nebo dělají, neříká nám nic o jejich vnitřních pocitech. Kamera je pak úplná absence jakéhokoliv autorského řazení, události se pouze dějí a čtenář je sleduje. Kamera je však postup, který je těžko odlišitelný od dramatického způsobu, pouze podle Friedmana logicky vyplývá z tohoto teoretického rozdělení.⁵⁶

Základní součástí příběhu jsou pak postavy, jejich charakteristika a způsob jejich uspořádání, což zahrnuje i pletivo vztahů mezi nimi. Zkoumám, zda a jakým způsobem se jejich vzájemné vztahy v průběhu příběhu vyvíjejí. U mnoha děl jsou právě tyto vztahy jedním ze základních stavebních kamenů příběhu, protože postavy svými činy utvářejí děj. Charakteristika postav je prováděna různými způsoby.

---

55 CULLER, Jonathan. *Literary theory: a very short introduction*. Oxford: Oxford University Press, 1997. s. 84

56 KUBÍČEK, Tomáš. *Vypravěč: kategorie narativní analýzy*. Vyd. 1. Brno: Host, 2007. s. 49-52

Jejich charakterizace může být přímá či nepřímá. Příkladem přímé charakterizace by pak byl komentář a popis přímo od vypravěče, nepřímá charakteristika je provedena pomocí jednání a promluv dané postavy. U postav se často rozlišuje míra komplexnosti jejich charakteristiky, postava je buď plochá, nebo plastická.⁵⁷

Z dalších aspektů si všímám chronologie a času děje. Zjišťuji, z kolika časových linií se vyprávění skládá, jak a proč autor zvolil jejich posloupnost právě tímto určitým způsobem. U času vyprávění zkoumáme jeho tři základní prvky: řád jeho posloupnosti – tzn. předjímání a naopak návraty zpět v různém dosahu. Dále u času zkoumáme jeho trvání v rámci jedné scény. Čas může být vypravěčem zpomalen v určité scéně nebo úplně zastaven, či naopak během několika odstavců lze shrnout události několika měsíců či let. Třetím bodem zájmu, co se týče času vyprávění, je jeho frekvence. Frekvence je dána napětím mezi vyprávěnými událostmi a událostmi vyprávění. Tento postup má za účel vytvořit například napětí v určitých scénách či vyvolat nějakou emoci ve čtenáři, například zvědavost nebo frustraci.⁵⁸

Dále popíši prostředí a místo děje. Zkoumám místa, kde se postavy pohybují a jakým způsobem je v díle popsáno. Podle definice z *Lexikonu teorie literatury a kultury* (Ansgar Nünning, 2006) je prostor a jeho literárního zobrazení nadřazený pojem pro koncepci, strukturu a prezentaci celku objektů. Mezi tyto objekty patří jeviště – místo děje, jevy, přírodní jevy a předměty nacházející se v tomto prostoru. Popis prostoru se značně liší v literatuře na základě jejího žánru, dobovými a kulturními rozdíly a tendencemi. Líčení přírody a přírodních jevů v literatuře často plní funkci vyjádření určitých hodnot a mají skrytý význam. Prostory nefungují jen jako jeviště, mají narativní funkci.⁵⁹

Téma literárního díla je podle Nünninga základní myšlenka textu. Motivy literárního díla je nejmenší sémantická jednotka. Tato jednotka se v textu často opakuje a zastává určitý symbolický význam.⁶⁰ Tropý objevující se v literárním díle jsou prvky z oblasti rétorické stylistiky. Jsou to výrazy, které textu mají nějaký obrazný smysl nebo smysl v přeneseném významu. Substituují tak vlastní význam slov či obrátů významem nevlastním. Do této kategorie patří ironie, metafora alegorie.⁶¹

Symbol není rétorickou figurou, jedná se o nějaký reální objekt či jednání. Jeho funkce je však podobná tropě – odkazuje na nějaký skrytý význam, který nahrazuje.⁶² Kód je podle Nünninga definován

---

57 Lexikon teorie literatury a kultury: koncepce / osobnosti / základní pojmy. Ansgar Nünning – Jiří Trávníček – Jiří Holý (eds.), přel. Aleš Urválek – Zuzana Adamová. Vydání první. Brno: Host, 2006. s. 616-617

58 Tamtéž s. 107-108

59 Tamtéž s. 638-640

60 Tamtéž s. 530-531

61 Tamtéž s. 828-829

62 Tamtéž s. 753-754

jako systém pravidel, dohod a předpisů, které určují, kam lze umístit znaky či jejich soubory a jaké má toto umístění důsledky pro jejich význam. Kódy tedy souvisejí s kulturním pozadím vzniku díla, a tím pádem i s jazykem, ve kterém je dílo napsané.⁶³

---

⁶³ Lexikon teorie literatury a kultury: koncepce / osobnosti / základní pojmy. Ansgar Nünning – Jiří Trávníček – Jiří Holý (eds.), přel. Aleš Urválek – Zuzana Adamová. Vydání první. Brno: Host, 2006. str. 107-108, s. 382

5. Analýza díla

5.1 Vypravěčské postupy a kompozice textu

Kniha je rozčleněna na prolog, deset kapitol, deset deníkových zápisů a epilog. V prologu románu jsme uvedeni do děje vypravěčkou, Čong Jun, která je zároveň hlavní postavou. Znenadání dostane telefonát od svého bývalého přítele Mjongsöa, který s ní osm let nepromluvil. Syžet je vystaven tak, že časová linie v prologu je proložena retrospektivními útržky. Prostřednictvím těchto útržků se čtenář seznamuje s postavou Mjongsöa, a s jeho komplikovaným vztahem s Čong Jun. Postava Mjongsöa je v těchto útržcích vyličená spíše negativně, díky tomu, že se o ní dozvídáme prostřednictvím vypravěčky, Čong Jun. O postavě profesora Juna se v prologu příliš nedozvídáme, pouze to, že umírá a je třeba se s ním rozloučit. Děj dále pokračuje tím, jak se ani Čong Jun ani další, kteří ho chtěli navštívit, nedokázali dostat k jeho domu. Profesor tedy v začátku působí jako záhadná postava a zpráva o jeho hospitalizaci od Mjongsöa je vlastně tím, co nás do děje uvádí.

Následující kapitoly jsou psány z pohledu stejné vypravěčky, jedná se o retrospektivu. Děj se odehrává v době, kdy byla ještě studentkou na univerzitě. Každá kapitola je doplněna několikastránkovým deníkovým příspěvkem. Tyto kratší kapitoly jsou podle názvu deníku pojmenovány *Okrový sešit*. Touto formou získává čtenář náhled na průběh děje z jiné perspektivy, protože deník je psaný Mjongsöem. Mjongsö je syn majitele veřejných lázní, který chodí na přednášky profesora Juna, stejně jako Čong Jun. Mjongsö je vedle Čong Jun dalším vypravěčem příběhu, díky němu se čtenáři rozšíří úhel pohledu, jakým sleduje události v příběhu. Rozdílem mezi deníkovými příspěvky a jim předcházejícími kapitolami je také v množství děje. Zatímco v kapitolách z pohledu Čong Jun zpravidla dochází k akci, postavy se pohybují v prostoru, v deníkovém příspěvku se čtenář dozvídá o Mjongsöových pocitech, objevují se tam i reference na knihy či spisovatele, které Mjongsö četl.

Tato pravidelnost mezi kapitolami a deníkovými záznamy trvá až do šesté kapitoly. V sedmé kapitole je vypravěčem příběhu sice stále Čong Jun, je zde ale převážně jen posluchačem příběhu, který ji vypráví Miru, Mjongsöova kamarádka z dětství, která společně s ním a Čong Jun dochází na přednášky profesora Juna. Miru má zjizvené ruce od popálenin a nosí neustále stejnou květovanou sukni. Následující osmá kapitola je poté z větší části složena z dopisů, které psal Tan, kamarád z dětství Čong Jun, který se rozhodl nastoupit do armády, a z dopisů, které naopak psala Čong Jun Tanovi. V záznamech z Okrového sešitu přibývá děje, tedy i příběhovosti. V osmém záznamu z Okrového sešitu, kde Mjongsö píše o svém setkání se sestřenicí Čong Jun, je celé její vyprávění zachyceno, jako by ho v ten moment vyprávěla. Po těchto výjimkách jsou zbylé dvě kapitoly a deníkové příspěvky psány podobnou formou, jako tomu bylo na začátku.

Epilog nás vrací do časové linie započaté v prologu. Konec je otevřený, čtenář je sice poučen o zažitých událostech a myšlenkových pochodech hlavní hrdinky, není ovšem explicitně řečeno, jakým

způsobem se bude její komplikovaný vztah s Mjõngsõem dále vyvíjet.

Způsob, jakým je děj románu vyprávěn, je velmi poutavý, neboť se zde setkává několik vypravěčů. Každý z nich nám díky tomu nastíní události z jiného úhlu (a ke všemu silně subjektivního) pohledu. Tento postup ze strany spisovatele se osvědčí především, díky tomu, že vzájemné vztahy hlavních postav jsou jedním z hlavních témat románu. V jedné kapitole se dozvíme o zvědavosti, kterou v Čõng Jun vzbuzuje na první pohled záhadná postava Miru, a hned v následujícím záznamu deníku se nám Mjõngsõ svěřuje s tím, že si nepřeje, aby se dívky spolu blíže seznámily.

5.2 Čas

Příběh se odehrává v několika časových rovinách. V prologu jsme uvedeni do příběhu vlastně až téměř po tom, co se všechny důležité události již staly. Tímto způsobem řazení vyvolá ve čtenáři zvědavost a touhu dozvědět se, jaký vztah měla Čõng Jun s Mjõngsõem, ještě před těmi osmi lety, během kterých jí nezavolał. Zajímá nás, kdo je profesor Jun a proč je zpráva o tom, že umírá, důležitá natolik, aby přiměla Mjõngsõa Čõng Jun zavolať?

Následně se s první kapitolou přeneseme do doby, kdy se Čõng Jun vrací po roce stráveném na venkově u rodičů zpět na univerzitu do Sõulu. Tato časová linie dále pokračuje po většinu knihy. Čtenář sleduje, jak se Čõng Jun spřátelí s Miru a zároveň sblíží s Mjõngsõem. Zároveň se nám v příběhu začne objevovat jméno záhadné postavy Mirã, která byla Miruinou sestrou. Miru o ní má tendence mluvit tak, jako by byla stále mezi živými. Přestože je tato časová linie příběhu stále v době, kdy Čõng Jun dochází na univerzitu, vyprávějí nám postavy Miru, Čõng Jun nebo profesor Jun příběhy o své minulosti. Dostáváme se tedy do doby, kdy je Miru ještě dítě, které vzhlíží ke své o rok starší sestře, Čõng Jun bydlí v Sõulu v domě své sestřenice, profesor Jun je mladý a dostane dopis od své bývalé přítelkyně. Je zajímavé si všimnout, že ve všech těchto vyprávěních dojde k úmrtí osoby blízké vypravěči onoho příběhu. Postavy vyprávějí tento příběh s časovým odstupem.

Stejný časový posun pak můžeme pozorovat u smrti Tana a Miru. Především u smrti Tana je autorčina práce s časem zajímavá. Příběh v období, kdy Čõng Jun, Mjõngsõ a Miru chodí společně na přednášky, plyne víceméně pravidelně. Tím myslím, že jednotlivé kapitoly mezi sebou nemají velké časové mezery. Čtenáře tedy zaskočí, když je tato plynulost náhle přerušena půlročním časovým posunem, kdy Čõng Jun truchlí nad smrtí Tana. I v případě jeho smrti je tato událost vyprávěna zpětně a s časovým odsunem, stejně jako smrti Mirã nebo matky Čõng Jun. Stejně tak smrt Miru je vyprávěna až s dlouhým časovým odsunem. Po celou dobu Čõng Jun ani Mjõngsõ netuší, kde Miru je.

V epilogu se poté vracíme zpět do časové linie navazující na tu z prologu. Profesor Jun zde umírá, a kontrastně se smrtí, jak jsem ji právě popsala u předchozích postav, smrt profesora Juna probíhá v přímém čase, kdy se s ním vypravěčka epilogu Čõng Jun má možnost rozloučit.

5.3 Prostředí

Hlavním místem, kde se děj odehrává je město Soul. Söul je z pohledu Čöng Jun cizí či dokonce až nepřátelský. Říká, že se v něm cítí odcizeně a opuštěně. V originále Čöng Jun Söul nazývá *i tosi*, v překladu „tohle město“. Naproti tomu ve svém rodném městě byla patrně zvyklá na přátelštější atmosféru, o Söulu říká: „...*nebyl nikdo, kdo by mě radostně pozdravil nebo chytil za ruku.*“ (str. 28) V knize jsou popsány konkrétní čtvrti a prostory Söulu. Například „Zvonová“ třída Čongno, náměstí Kwanghwamun, palác Kjöngbokkung, kde se Čöng Jun prochází otřesena Tanovou smrtí. Čöng Jun bydlí v Tongsungdongu, poblíž jsou lázně a zde stojí i starý dům Miru a Mjöngsöa. Mimo Soul se část děje odehrává také na vesnici, poblíž rodného města Čöng Jun. Zde se čtenář seznámí s postavou Tana a krátce i s otcem Čöng Jun. Dalším místem je vojenská základna, kde Tan podstupuje výcvik, útes pobřežní strážě a jeho okolí, kam za ním Čöng Jun přijede na poslední návštěvu. Posledním je venkovský dům, kam se profesor Jun odebere poté, co dá výpověď na univerzitě.

Čöng Jun, která se v Söulu necítí vítaná, se rozhodne poznat toto město, tak, že ho co největší část projde pěšky. Často se pohybuje v okolí starých, historických částí města jako je královský palác, také často navštěvuje Sedžongovo muzeum, které je vedle něj. Role odcizeného člověka, kterou si v Söulu sama zvolí, když bloudí uličkami, tak aby jí cesta do cílového místa trvala co možná nejdéle, se postupně promění, když se k ní začnou připojovat ostatní. Nejprve se přidá Mjöngsö s Miru, později celá skupinka studentů společně s profesorem Junem. Čöng Jun možná není jediná, kdo se tímto způsobem seznámí se Söulem.

Strážní věž, ze které se Tan dívá na moře, je další zajímavá lokace. Tan zde tráví mnoho času během nočních hlídek. V tichosti se zde dívá na černočernou mořskou hladinu. Popisy tohoto prostoru navozují pocit osamění, smutku a jakési nicotnosti člověka oproti velké a hluboké mase vody, která se rozprostírá před ním.

Posledním místem děje, které stojí za zmínku, je domek na venkově, který patřil babičce Miru, a kde Miru nakonec umírá. Dům stojí na venkově na odlehlém místě v Sančongu. Kolem domu rostou různé květiny, například slunečnice, a také stromy – švestka, tomel, třešeň. Zde sestra Miru Mirä přijde k úrazu, nabodne se kolenem na ostrou jehlu šídla, což jí navždy překazí její sen stát se baletkou. Miru si tento sestřin úraz vyčítá jako vlastní vinu. Ve stejném domě nakonec Miru umírá.

5.4 Postavy

5.4.1 Čöng Jun

Hlavní postava románu a zároveň vypravěč zhruba poloviny děje. Z textu a vnitřního monologu postavy se zdá být spíše introvertní, což implikuje i určitou nejasnost jejich výpovědí. Stejně jako její vrstevníci má zájem o západní kulturu, především o díla západních spisovatelů. Čte například básně Emily Dickensové, psaní na stroji cvičí přepisováním dopisů, které psal Vincent van Gogh svému bratřovi. Poté,

co ji zemře matka, se pokusí téměř izolovat od okolního světa. V bytě, kde žije společně se svou sestřenicí, se zavře v pokoji, na dveře přilepí černý papír a všechen svůj čas věnuje jen četbě. Nutno podotknout, že mnohé její chování se zdá být ovlivněno žalem ze ztráty matky.

Po ročním přerušení studia a návratu do Soulu se rozhodne město poznat tím způsobem, že bude všude, pokud možno, chodit pěšky. Její procházky po městě se často zdají být bezcílné. Samotným cílem těchto pochůzek pro ni není vytyčené místo, kam se snaží dojít, ale spíše to, aby pořád šla. Proto i v případě, že cílové místo trasy má, snaží se do něj dojít v co nejdelším čase. Čong Jun, na rozdíl od mnohých ostatních studentů, nejeví zájem o účast na demonstracích. Přesto se na jednu dostane nedopatřením. Později Mjongsö píše ve svém deníku, že ji bere na demonstrace s sebou, protože ji nechce nechat samotnou. Krátce se seznamujeme i s jejím otcem. Jejich vztah je poměrně vřelý, avšak ze scén, kdy spolu tyto postavy komunikují je cítit prázdné místo po chybějící matce Čong Jun. *Pomyslela jsem si dokonce, že by taková hádka mohla prolomit samotu a mlčení, které se mezi námi neprodyšně rozprostíralo.* (str. 31)

5.4.2 | Mjongsö

Již od střední školy se zajímá o fotografii, k čemuž dospěl po přečtení knihy od Rolanda Barthes. Mjongsö se projevuje jako empatická postava. Snaží se několikrát rozesmát plačící Čong Jun, a to i v době, kdy ji pořádně nezná. Ve svém deníku zmiňuje příběh o psech z novin, kteří si instinktivně vzájemně pomáhají. Se smutkem vypráví o tom, jak byl jako dítě bratry donucen sníst pečeného vrabce. Pomáhá Miru, například jí vysází lilie před oknem. Přestože ve svém deníku říká, že si nepřeje, aby se Čong Jun s Miru poznaly, respektuje jejich vůli. Mjongsö má komplikované vztahy s Čong Jun i Miru. Jeho povaha je takto vyjádřena například i v drobných detailech. Když se spolu s Miru a Čong Jun procházejí městem, Mjongsö je ten, kdo si všímá především lidí. Jun Miru je jeho kamarádka z dětství, a poté, co spolu i s její sestrou žil, má tendence ji ochraňovat. To mu patrně brání v navázání hlubšího vztahu s Čong Jun, o kterou však projevuje zájem. Příkladem toho je scéna, kdy Mjongsö vymýšlí všemožná přirovnání, kterými chce Čong Jun vyjádřit své city k ní. *Můj cit k tobě je silný jako radost, kterou jsem tehdy cítil.* (str. 133) Čong Jun pokaždé pouze odpoví otázkou, zda je to víc nebo míň než jeho city k Miru. Na to ale on odmítá odpovědět. Mjongsö se také, na rozdíl od Čong Jun, aktivně zapojuje do demonstrací. Několikrát se snaží zorganizovat akci, při které bude objímat náhodné cizince. Tyto jeho ambice jsou pozoruhodné proto, že působí, jako kdyby se k nim z nějakého důvodu nutil. Po smrti Miru a Tana spolu Mjongsö a Čong Jun udržují podivný vztah. Jeden druhého vzájemně hledají, jeden na druhého čekají, ale když se spolu setkají, snaží se jeden od druhého zase oddálit. Mjongsö má tendence náhodně volat Čong Jun, často pod vlivem alkoholu.

5.4.3 Jun Miru

Zpočátku, prostřednictvím pohledu Čong Jun, je vyobrazena jako záhadná postava. Chodí shrbená, s hlavou svěšenou, slovy Čong Jun *jako by se snažila pohlédnout do svého srdce*. (str. 56) Neustále, nehledě na počasí, nosí zelenou sukni s drobnými kvítky. Své ruce, které jsou celé pokryty zjizvenou kůží, nosí většinu času schované v kapsách. Miru často během konverzace mluví o své sestře Mirě. Jednoho dne Miru vypráví Čong Jun příběh o své sestře. Již od raného dětství si byly velmi blízké: Miru ke své zhruba o rok starší sestře bezmezně vzhlížela. Chce ji ve všem následovat, přestože tím vlastně vždy zůstává v jejím stínu. Po incidentu u babiččina domu si Miru vyčítá sestřin úraz, považuje ho za svou vinu. Následkem výčitek, že sestře zničila její sen stát se balerínou, se u ní rozvine mentální anorexie. Čong Jun a Tan se podivují nad jejím zvykem zapisovat si vše, co snědla. Miru o tomto svém zvyku dále nemluví a oni z toho usoudí, že je to pro ni jakási forma deníku, která zaznamenává její každodenní život. Z deníkových zápisů Miru se dozvídáme o jejích citech, které chovala k profesoru Junovi.

Miru s pomocí Čong Jun, Mjongsöa a ostatních studentů pomalu získává větší sebevědomí a mentální stabilitu. Nově nabytá stabilita a plány na společný život se zhrouť, když její rodiče prodají starý dům, kde dříve společně s Mirě a Mjongsöem bydleli. Po tomto duševním otřesu se Miru bez ohlášení odebere do babiččina domu, kde se vyhladoví k smrti. Mentální anorexie, jejíž vznik a vývoj u člověka je sám o sobě tématem dosti složitým, je v tomto díle dosti bizarně využita jako prostředek vedoucí ke smrti, v případě Miru by se téměř dal označit za sebevraždu. Sledujeme-li příběh zpětně, zjistíme, že hrozba relapse u Miru existovala po celou dobu. Její deníkové zápisy, již předem vypovídají o zvláštním vztahu k jídlu.

5.4.4 Jun Mirě

Starší sestra Jun Miru. Dozvídáme se o ní jen prostřednictvím četných vyprávění Miru. V dětství se zamiluje do baletu. S ambicí, pro dítě nezvykle vysokou, se ho začne učit. Miru sleduje, jak se talentovaná Mirě den ode dne zlepšuje. Kromě toho ji Miru popisuje jako člověka, který se silně drží zavedených zvyků a patrně nesnáší změny, ať by vedly k lepšímu či byly zanedbatelné. *Jenomže sestra, když pak svetr dostala, řekla, že není stejný jako ten předtím, protože má kapsičku, a nikdy ho neoblékla...* (str. 149) Těsně před úrazem kolene, který Mirě navždy překazil její sny, tančí pod švestkou u babiččina domu tanec Umírající labutě.

Když se Mirě dostane na vysokou školu a odstěhuje se do Soulu, Miru s Mjongsöem se k ní po roce připojí. Miru popisuje, že během té doby se její setra velmi změnila. Mirě se zamiluje do muže, jehož jméno je v příběhu zmíněno jako Minho. Jedná se o jeho jméno z dětství, ale Miru ho nazývá jen jako *ten člověk*. Zdá se, že Miru, při vzpomínkách na tohoto člověka, který její sestru změnil, nechce vyslovovat jeho jméno. Mirě díky tomuto neznámému získá nový zápal do života. Začne se ve velké míře zajímat o

komunistickou ideologii. Poté, co se tento bezejmenný člověk nedostaví na předem domluvenou večeři, začne se zoufalým hledáním. Miru sleduje, jak její sestra postupně ztrácí sílu, vrací se domů v postupně delších intervalech, zde jen mluví nesrozumitelně a spí, poté zase odchází hledat. Mirě se nakonec objeví, aby se s Miru rozloučila. Ta ji však po jejím odchodu následuje až na střechu budovy telekomunikační společnosti. Mirě se zde v rámci demonstrace zapálí benzínem a vrhne se dolů z budovy. Jméno Jun Mirě je podle zmínek několika ostatních postav známé právě díky tomuto činu.

5.4.5 Tan

Tan je kamarád z dětství Čong Jun. Jeho příjmení není v příběhu uvedeno. Ve scéně, kde se Tan poprvé objeví, jde spolu s Čong Jun potmě navštívit hrob její matky. Zajímavým detailem Tanovy postavy je, že má chronický strach z pavouků. V dětství se chce stát malířem, ale nakonec se rozhodne vstoupit do armády. Vedou ho k tomu zřejmě morální ambice. Rozhodne se k tomu po tom, co se střetne s bývalým spolužákem, nyní členem pořádkové policie, který bije demonstranty. Zdá se, že je zpočátku motivován naivní představou, že svým vstupem do armády bude schopen něco změnit na situaci země. Příběh v kapitole osm je z velké části vyprávěn prostřednictvím dopisů, které Tan Čong Jun posílal. U Tana můžeme v průběhu příběhu dobře pozorovat jeho charakterovou změnu, ke které po jeho nástupu do vojenského výcviku dojde. Chlapec, který se dříve bál pavouků, se jimi už vůbec nenechá vyvést z míry. Poté, co při šikaně od nadřízených vojáků utrpí zranění kostrče, je převelen ze speciální jednotky k noční pobřežní hlídce. Jeho dopisy již nejsou cenzurovány vojenskou poštou, a vypráví v nich tedy Čong Jun upřímně své zážitky z vojenského výcviku. V dopise mimo jiné popisuje pocit, že ztrácí svoji lidskost *Přesvědčení, že nejsem člověk, ve mně pomalu narůstalo.* (str. 212) Píše také o hluboké samotě, kdy se v noci dívá z pozorovacího stanoviště na černě zbarvené moře.

Když Čong Jun přijíždí za Tanem, aby se spolu tajně setkali, netuší, že je to jejich poslední setkání. Jdou spolu do domku, který mnohým vojákům slouží jako ubytování, pokud jim přijede návštěva. Čong Jun a Tan, kteří spolu vyrůstali, se ale cítí být od sebe odloučení. Detailem, který rozdíl mezi nimi zobrazuje, jsou například jejich boty srovnané u prahu dveří, tenisky Čong Jun a Tanovy velké vojenské boty. Mezi Čong Jun a Tanem dojde k nedorozumění. Tan se možná právě důsledkem svého dlouhodobého odcizení a samoty pokouší prohloubit svůj vztah s Čong Jun. *Jsi moje jediná úniková cesta...* (str. 223) Je možné, že se jen snaží dát najevo city, které k ní choval již dříve. *Protože mě nemiluješ...* (str. 35) Nebo se jejím prostřednictvím pokouší vrátit zpět do doby, kdy byl civilistou. Nakonec pochopí, že způsobem, jakým se chová k Čong Jun, ji od sebe ještě více odrazuje. Nastane mezi nimi smutné ticho. Jejich loučení je nepříjemné, přesto Jun dostane od Tana další dopis. V něm Tan píše romanticky o jejich loučení. Užívá zde popis přírody, který působí poněkud nuceně oproti jazyku předešlých dopisů, kde se vyjadřoval spíše věcně. *Borový háj a mořská hladina leží pod namodralým příkrovem husté mlhy.* (str. 226)

Tanova záhadná smrt, kterou Junina sestřenice označí za „strašnou smůlu“, Jun hluboce zasáhne. I šest měsíců po tom, co zemřel, mu stále píše dopis. Začne i zkoumat nejasný případ jeho smrti. Ta je oficiálně způsobena selháním zbraně, ale některé důkazy nasvědčují, že byl zastřelen nebo se zastřelil sám. Čong Jun začne jeho případ zkoumat podobně jako Mirä, a později i Miru, zkoumaly případ nezvěstného člověka.

5.4.6 Profesor Jun

Profesor Jun vyučuje dále nespecifikovaný humanitní obor, nejspíše spojený s literaturou. Na začátku příběhu vypráví studentům příběh O Kryštofovi. Kryštof byla postava legend vyznačující se nebývalou silou. Nemohl najít vládce, kterému by byl ochoten sloužit. Poté přestal hledat a začal se živit jako převozník, který přenášel na svém těle lidi z jednoho břehu na druhý. Jednoho dne přenáší malé dítě, které je tak těžké, že Kryštof téměř utone. Dítě se později Kryštofovi odhalí jako Ježíš Kristus. *To, co jsi právě přenesl přes řeku, byla opravdu tíha celého světa.* (str. 53) Profesor Jun pak studentům položí otázku, zda se cítí být spíše Kryštofem nebo dítětem, které nesl. Profesor dovádí studenty k myšlence, že obor, který si vybrali, a jejich zájmy jsou na jednu stranu něčím, co jim může pomoci překonat náročné situace a náročnou dobu. Avšak na druhou stranu také něčím, co mají za úkol na druhý břeh přenést, zatímco je to bude stahovat ke dnu. Apeluje pak na studenty, aby si byli navzájem v náročných časech nápomocní. Profesor má ve svém kabinetě sbírku knih, složených na sobě. Jedná se o knihy autorů, kteří zemřeli před dovršením třiceti tří let. Zmíníme-li věk třiatřiceti let, většina lidí si vzpomene na Ježíše, profesor ale v knize vysvětluje, že se nejedná pouze o něj. Tvrdí, že díla autorů, kteří zemřeli takto mladí, v něm vzbuzují sympatii a úctu.

V deváté kapitole Čong Jun čte dopis, který profesor věnuje svým studentům poté, co dal výpověď z univerzity. V době, kdy řeč ztratila svou hodnotu, v době, kterou ovládla slova násilná, odlá duševním strádáním, jsem ztratil motivaci dále hovořit o slovech. (str. 248) Nabádá studenty, aby se nenechali přemoci náročnými okolnostmi doby a neztráceli naději. Miru projevuje profesorovi náklonnost, o profesorově postoji k jejím citům se ale moc nedozvídáme. Miru ho dokonce i chytne za ruku, přestože své ruce zpravidla nikomu neukazuje. Profesor o sobě vypráví, až když ho Čong Jun a Mjongsö v zimě přijdou navštívit. Příběh je o tom, jak v mládí našel dívku, se kterou se dříve scházel, oběšenou v jejím domě. Tento zážitek ho musel silně poznamenat, protože od té doby nežije s nikým.

Když profesor umírá, sejdou se kolem jeho nemocničního lůžka bývalí studenti, včetně Čong Jun i Mjongsöa. Profesor, který sice ztratil téměř veškerou svoji fyzickou sílu, neztratil však mentální kapacitu a přesvědčení. Slabou rukou každému studentovi napíše prstem část zprávy. Jeho záměrem k rozčlenění zprávy se zdá být snaha o to, aby se studenti spolu sešli a dohromady zprávu dešifrovali. Stejně totiž apeloval na studenty předtím, když říkal, že mají být jeden druhému oporou. Všechny věci jednou skončí.

Mládí, bolest, vášeň, prázdnota, válka i násilí. Copak květy neuvadají? Narodil jsem se, tudíž musím i zemřít. (str. 304)

5.4.7 Vodopád

Jeho původní jméno je Čchesu, ale ostatní studenti mu říkají Vodopád. Přezdívku dostal podle stavby amerického architekta Franka Lloyda Wrighta, který svou stavbu nad vodopádem řeky Bear Run v Pensylvánii pojmenoval Vodopád. Zmíní také, že při stavbě této budovy nebylo třeba odstranit jediný strom. Vodopád se stane průvodcem Čong Jun a dalších studentů po městě. Je velmi informovaný o historii města a podávám ostatním studentům výklad. Ten doplní i o protijaponské výroky, které vzhledem k historii nejsou Korejcům cizí. Přesto v textu vyniknou, protože je jediná postava, která se o korejské minulosti vyjadřuje.

5.5 Vztahy mezi jednotlivými postavami

5.5.1 Čong Jun a Mjongsö

Tyto dvě postavy mají velmi komplikovaný vztah. Přestože k sobě jeví náklonnost, zdá se, jako by měly strach vytvořit si k sobě silné citové pouto. Důvodem, proč tomu tak je, se zdají být citová zranění obou postav ze ztráty svých blízkých přátel z dětství (v případě Čong Jun mám na mysli Tana, v případě Mjongsöa Miru). Po smrti Miru i Tana Čong Jun navrhne Mjongsöovi, aby se k ní nastěhoval. On to slíbí, ale neudělá a následně řekne: „*Společně se budeme jen vzájemně zraňovat a šeredně by to s námi dopadlo.*“ (str. 302) Dále prohlásí „*Jak jednou začneme, nebudeš moct nikam jezdit, nic pořádného dělat. Kvůli mně.*“ (str. 303) Tyto věty vypovídají o touze Mjongsöa nebýt uvázaný na jedno místo. Později se stane fotografem, který cestuje po celém světě. Nechce zůstat ukotven na jednom místě, raději se chce pohybovat po světě svobodně. Zdá se, že pro Čong Jun by chtěl to samé, zároveň si na ní nechce vytvořit emoční závislost kvůli svým špatným zkušenostem. Jejich vztah je tím problematický, mají z něj strach.

5.5.2 Mjongsö a Miru

Mjongsö, Miru, společně ještě s její starší sestrou Mirä, se znají již od dětství. V době, kdy je Mirä ještě naživu, se nastěhují všichni tři společně do jednoho domu. Společně hledají i zmizelého přítele Mirä. Později, poté co Mirä spáchá sebevraždu, se Mjongsö a Miru z domu odstěhují. Mjongsö se vůči Miru chová velmi ochranně, což je vidět hned v první scéně, kde se Miru objeví. Je to na přednášce profesora Juna, kde Mjongsö sedí u lavice, podle knihy doslova těsně přilepený vedle ní. Při setkání s profesorem Junem v jeho kabinetě stojí vedle ní a poté, co Jun stočí téma rozhovoru na její popálené ruce, se Mjongsö najednou rozhodne, že je čas jít, a odtáhne Miru ven z místnosti. Mjongsö má k Miru evidentně velmi silné pouto. Příklad můžeme vidět na jeho konverzaci s Čong Jun, kdy jí vyznává lásku. V této scéně Mjongsö popisuje pomocí různých příběhů svoje city k Čong Jun, načež ta odpoví „*A to je*

víc nebo míň, než jak máš rád Miru?“ (str. 129–132) I přesto, že má Mjõngsõ Čõng Jun rád, se zdá, že se přes svůj vztah k Miru, ať je jeho podstata jakákoliv, nedokáže přenést.

5.5.3 Čõng Jun a Miru

Čõng Jun a Miru se postupně spřátelí. Miru v Čõng Jun již od prvního setkání vzbuzuje zvědavost. Té se pak Miru i svěří se svojí nešťastnou minulostí. Je to také Čõng Jun, kdo je kontaktován Miruinou matkou, poté co Miru zemře. Jejich vztah byl tedy pozitivní, přestože Čõng Jun občas uvažuje nad Miruiným vztahem k Mjõngsõovi. Všichni tři spolu tvoří trojúhelník. Ve scéně, kde společně píší do sešitu příběhy, větu po větě, je tímto naznačeno, jak se vzájemně doplňují.

5.5.4 Čõng Jun a Tan

Stejně jako Mjõngsõ a Miru jsou tyto dvě postavy přáteli z dětství. Na začátku příběhu spolu jdou Čõng Jun a Tan navštívit hrob matky Čõng Jun. V této scéně Tan překvapí Čõng Jun svým strachem z pavouků, o kterém nevěděla. Na to Tan odvětví „*Protože mě nemiluješ.*“ (str. 32) Čõng Jun se dále neptá, zda ji má rád, nechce slyšet Tanovu odpověď. Tan je postava, která se částečně stane další součástí trojúhelníku, který Čõng Jun, Mjõngsõ a Miru tvoří. Důvodem k tomuto tvrzení je slib, který prohlásí. „*Jednoho dne se znovu potkáme a já kresbami vyplním prázdná místa mezi vašimi větami.*“ (str. 280) Zde mluví o zápisníku, do kterého si zbylí tři píší věty. Vztah, který má Tan k Čõng Jun, se zhorší po jeho nástupu do armády. Jeho smrt je však pro Čõng Jun devastující. Rozhodne se hledat pravdu ohledně podezřelých okolností jeho smrti. Čõng Jun Tana dále nosí v srdci i o mnoho let později. V epilogu, kdy Čõng Jun, již pracující, letí ve vyhlídkové helikoptěře nad obrazy v obilí, si po spatření obrysu pavouka okamžitě na Tana vzpomene.

5.5.5 Miru a Mirä

Mají velmi zvláštní vztah. Přesto, že jako sestry jsou si přirozeně blízké, z Miruiny strany je tato blízkost mnohem patrnější. Miru vidí ve své starší sestře vzor a nedokáže dělat nic než ji slepě napodobovat. Miru je zdrcená v momentě, když si její sestra zraní koleno. Poté, co sestra spáchá sebevraždu v rámci demonstrace, se Miru rozhodne hledat muže, kterého sestra hledala. Miru tedy kvůli Mirä vynakládala mnoho energie jak před její smrtí, tak vlastně i po ní. Z druhé strany se ale nezdá, že by se jí dostávalo nějaké velké odezvy. Mirä, když začne hledat zmizelého člověka, téměř není doma a objeví se jen, aby se s Miru rozloučila.

5.5.6 Profesor Jun a jeho studenti

Profesor Jun je na rozdíl od postav studentů postavou vnitřně vyrovnanou. Přestože nám na konci odhalí svůj nešťastný příběh z mládí, kdykoliv mluví ke svým studentům, snaží se je inspirovat. Užívá přirovnání ke komentáři o současné politické situaci ve formě příběhu o Kryštofovi. Dokonce i na smrtelném loži předává svým bývalým studentům poselství. Je také jedinou postavou knihy, která má

šanci nebo vůli se rozloučit s ostatními před svou smrtí. Jun, přestože působí vyrovnaně a jeho promluvy ke studentům jsou motivovány snahou předat jim naději, se nakonec kvůli politické situaci dostane do konfliktu se svým vnitřním přesvědčením a svou prací. Rozhodne se podat výpověď a v ústraní se věnovat básním, ty však už do konce svého života nenapíše.

5.6 Témata díla

Kim Mijöng ve svém článku, kde se zaměřuje na romantické prvky díla *Někde zvoní telefon*, označuje román za tzv. *Bildungsroman* (kor. *söngdžang sosöl*). Podle její definice příběh sleduje vývoj nevinného jedince v dospělého, tj. jeho zrání. Dále v návaznosti na toto téma píše, že Sin Kjöngsuk patřila do generace korejských spisovatelů, kteří byli ovlivněni díly Hermana Hesse a André Gidea. V díle *Někde zvoní telefon* se objevuje romantičnost v podobě smrti, lásky a procházek po krajině. Kritici děl Sin Kjöngsuk si všimají, že spisovatelka často pracuje s tématem smrti a samoty. Kim Mijöng ve svém článku argumentuje, že v těchto případech vytváří svoji narativní identitu. Nezabývá se totiž tolik historií ani společenskými změnami, spíše se zaměřuje na osobní prožitky jedince.⁶⁴

Pro mě, jakožto člověka, který nevyrostal obklopený korejskou kulturou a nebyl zasažen korejským národním cítěním, je román především o osudech skupiny přátel, kteří musí čelit mnoha nepříznivým vlivům osudu. Dále však, s přihlédnutím ke korejské historii, zde také vystupují další příběhové linie. V průběhu knihy tyto linie občas vystupují, jinde jsou více skryty. Lidé, kteří se ztrácejí a umírají, nám odhalují tvář náročného období korejské historie, ve které hlavní postavy dospívají. V příběhu postavy čelí nejistotě, kdy přesně nevědí, kam nebo proč jejich přátelé zmizeli. Jejich zmizením či smrtí jsou pak zasaženi ještě dlouho dobu poté nebo spíše nadosmrti.

5.6.1 Vyrovnaní se se smrtí

Smrt považují za jedno z hlavních témat knihy. Všechny postavy se s ní nějakým způsobem setkávají, ať už se svojí vlastní, nebo se smrtí velmi blízké osoby. Postavy hledají různé způsoby, jak se s ní vyrovnat. Míru si přeje vrátit do minulosti. To se projevuje tím, že nosí sestřinu sukni, chce se nastěhovat zpět do bývalého domu. Čöng Jun se snaží držet si od lidí odstup, nenavazovat s nimi hlubší vztahy, vlivem toho nedokáže komunikovat s Mjöngsöem. Profesor Jun, který byl v mládí zdrcen nečekaným nalezením oběšené dívky, využívá své poslední momenty života, aby se rozloučil se svými studenty a předal jim zprávu.

5.6.2 Samota

Samota je také důležitým tématem, které se v knize objevuje. Čöng Jun sice v příběhu tráví čas s přáteli, podle toho, jak popisuje své vnitřní pocity, se čtenář neubrání dojmu, že si mezi sebou a okolním světem udržuje odstup. Jako příklad stačí její popis ostatních studentů ve škole. *Rozhovory, které jsem*

⁶⁴ KIM, Mijöng. (2014) „Sinkjöngsugüi söngdžangsosöre natchanan nangmansöng – Ödisönga narül chatnün önhwaberil ulligörül ungsimüro“, *Munhakkjöjukhak*, č. 43, s. 123-126

kolem sebe poslouchala, mi často připadaly jako neznámá řeč vzdálené cizí země. (str. 25) Jediným momentem, kdy je tento odstup přerušen, je, když tráví čas spolu s Miru a Mjõngsõem. Tan při svém vojenském výcviku zažívá pocit osamění, kdy vzpomíná na Čõng Jun a ostatní blízké, zatímco sleduje mořskou hladinu ze svého stanoviště. Během svých dnů se setkává jen s ostatními vojáky a povýšenými nadřízenými. ..., *během toho krátkého rozhovoru v noční tmě se mu podařilo odhadnout moji pravou podstatu. Že jsem pitomec.* (str. 215) Miru také čelí samotě, odebírá se do babiččina domu, kde následně umírá. Profesor Jun, který nikdy nebyl ženatý, patrně také žije osamocen. Po rezignaci na své postavení se uchyluje do hor, kam je za ním náročně přijít. Umírá však obklopen svými studenty.

5.6.3 Život v represivní době

Přestože děj románu se zabývá hlavně vnitřními prožitky a vztahy mladých přátel, atmosféra doby je neustále v pozadí děje a čas od času se čtenáři vyjeví. Při popisu prostředí zmiňují některé postavy i slzný plyn ve vzduchu. V pozadí neustále probíhají demonstrace, kterých se Mjõngsõ často aktivně účastní. Čõng Jun se na jednu z nich dostane omylem při své bezcílné procházce městem. Reference na politickou situaci doby se neobjevují pouze v podobě demonstrací, ale také, toho, co postavy říkají. Profesor Jun se k situaci často vyjadřuje. Kromě jiného i skrze svůj příběh o Kryštofovi. Studentům ve svém dopise na rozloučenou píše: *Překračujeme právě jednu hlubokou, temnou řeku.* (str. 249) Téma smrti, které bylo zmíněno již výše, lze s tímto tématem také propojit. Postavy jsou zasaženy nepříznivými podmínkami, a již ve velmi raném věku se musejí vyrovnávat se ztrátou, která je silně poznamená. Nezvěstný, kterého Mirā a později Miru hledá, je pouze jedním z mnoha. Během pátrání postavy objevují stále další a další případy záhadně ztracených lidí.

5.7 Motivy

5.7.1 Příroda

Příroda, přírodní jevy, květiny, stromy hrají v příběhu bezesporu velkou roli. Ostatně v korejských románech je velmi dlouho příroda postavou. V jazyce knihy se také objevuje hojné užití přírodních témat ve všemožných přirovnáních a metaforách. *Věty o rukou přibývaly jedna za druhou jako výhonky klíčících bobů, když je na misce zaleje vodou, ...* (str. 138) Profesor Jun, poté, co již nevyučuje a jeho zdravotní stav se zhorší, se objevuje ve scénách, kde sněží. První z nich je popsána v prologu, kdy se Čõng Jun kvůli sněhu nemůže dostat k jeho domu. Druhá je scéna, kdy Čõng Jun a Mjõngsõ pomáhají profesorovi setřásat napadaný sníh z borovicových větví. Naposledy, když profesor leží na nemocničním lůžku, se příběh odehrává v zimě a sněží.

Květiny se objevují především ve vztahu k ženským postavám románu. Prvním příkladem je matka Čõng Jun. Čõng Jun dá hlínu z hrobu zemřelé matky do květináče, ve kterém pak zasadí pukol. Spojitost s květinami má i sestra Mirā. Sukně, kterou nosí Miru po zemřelé sestře na sobě, má na sobě našité drobné kvítky. Jedná se sice o detail, který může čtenář při běžné četbě přehlédnout, ale popis sukně

se nezdá být nahodilý. Miru, která ke konci příběhu také umírá, po sobě kromě jiného zanechává byt s liliemi vysázenými před oknem. Ve všech těchto případech zůstaly po zemřelých květiny.

Stromy se podobně jako květiny objevují ve vztahu k postavám. Čong Jun pozoruje zvláštní chůzi Miru, která jde po jilmem rostoucím v kampusu univerzity. Stejný jilm je zmíněn ke konci příběhu, kdy Čong Jun při pohledu na něj vzpomíná na Miru. Profesor od Miru získá sazenici jabloně, kterou pak spolu zasadí na jeho zahradě. Ve scéně, kde profesor spolu s Čong Jun a Mjongsöem setřásává sníh z větví borovic, vysvětluje, že je třeba sníh sesypat, aby se větve nezlomily. Před svojí smrtí pak vysloví jako své poslední přání, aby byl pohřben pod stromem. Vzhledem k tomu, že profesor nespecifikuje, pod kterým stromem, dochází mezi studenty k debatě, kde vyjmenovávají různé stromy a druhy stromů, které byly pro profesora něčím významné nebo by byly vhodné místo pro jeho pohřbení. Profesor je nakonec pohřben pod kmenem staré borovice v horách poblíž svého posledního bydliště.

Debata, kterou před pohřbem studenti vedou, jako by nabádala čtenáře, aby se také zamyslel nad vhodným místem pohřbu. Profesor, který žádal studenty, aby ho pochovali pod stromem, žádost vyslovil, buď s tak jasnou představou o konkrétním stromu, že ho ani nenapadlo blíže určovat, o který se jedná nebo naopak s lhostejností k druhu a místu stromu, stačil by mu jakýkoliv. Nabízí se možnost, že měl na mysli strom, který nikdo ze studentů nezmiňoval. Ten, který společně s Miru zasadil. Z příběhu ale nemáme dostatek informací o povaze jejich vztahu k tomu, abychom mohli takto usuzovat.

V příběhu se hojně objevují i zvířata, často zraněná, zabitá či nějakým způsobem indisponovaná. Kromě mnoha různě zmíněných zvířat se v románu objevuje hluchá sněhobílá kočka Emily, která patří Miru a je pojmenovaná podle spisovatelky Emily Dickensové. Kromě ní zde ale máme i příběh o toulavých psech, z nichž jeden je slepý a ten druhý se o něj přirozeně stará. Dále Mjongsöův zážitek z dětství, kdy našel mládřata vrabců. V této scéně je ostatními bratry, i přes svůj odpor, donucen sníst pečeného vrabce. Tan, který překonal svůj strach z pavouků, vypráví nezaujatě o tom, jak vojáci vyslali torpédo proti velrybě. Čong Jun spolu s Mjongsöem najdou na pláži racka, kterého pohřbí.

5.7.2 Kulturní znaky

V knize se objevuje mnoho odkazů na evropské či celkově západní umělce a jejich tvorbu. Jedná se o spisovatele, malíře, hudbu, balet apod. Emily Dickens, spisovatelka, jejíž dílo spojuje postavy Čong Jun, Miru, Mirā a Tana. Text románu je obohacen citáty západních umělců, úryvky básní. Objevují se především v Mjongsöově deníku, Okrovém sešitě, kde referuje o podnětech, které ho něčím inspirovaly a donutily k zamyšlení. Čong Jun, když cvičí psaní na stroji, opisuje dopis, který Van Gogh poslal svému bratrovi. Miru poslouchá před spaním Druhou větu Císařského koncertu, skladbu od Beethovena. Profesor Jun vypráví příběh o Kryštofovi, který pak vypráví i Čong Jun během své přednášky na hodině křesťanské nauky. Příběhem o Kryštofovi patrně profesor apeluje na studenty, aby během náročné situace v zemi drželi při sobě, a byli si vzájemně nápomocní. Zdá se, že inklinace k dílům západních umělců může být

určitým projevem oproštění se od každodenní korejské reality, ve které postavy žijí. Pomocí těchto cizích prvků na chvíli unikají do jiného světa. Příběh o Kryštofovi, ve kterém se objeví i Ježíš, je referencí na křesťanskou víru, která mohla mnoha lidem v tomto náročném období sloužit jako duševní opora.

5.7.3 Telefon a ztracení lidé

Zvonící telefon, který se často ozývá v pozadí během hovoru postav, najdeme už v titulu knihy, telefon ale většinou mlčí (to je smrt, když zvoní, je to známka života, ale i hledání). Objevuje se především ve druhé polovině knihy. Například, když Miru vypráví Čong Jun příběh o své sestře, v této scéně její monolog, co chvíli přeruší zvonící telefon. Mjongsö ve svém sešitě popisuje, jak ho vyrušuje zvonící telefon. Když se ho rozhodne zvednout, zjistí, že se jednalo o omyl. Na druhé straně je další cizí osoba, která někoho hledá. Mjongsö se také později často snaží dovolat Čong Jun z nějakého neznámého místa. V románu se také objevují zmínky o ztracených, či pohřešovaných osobách. V rámci hledání ztraceného přítele Mirä, nachází Miru s Mjongsöem informace o velkém počtu těchto ztracených osob. Také Čong Jun později, po Tanově podivné smrti, odkrývá informace o množství případů záhadných zmizení vojáků. Zvonící telefony a ztracení lidé se zdají v tomto příběhu jeden druhého doplňovat. Na jedné straně jsou ti, co hledají, zvonící telefony, které se snaží někam dovolat. Na druhé straně jsou zas hledané osoby, které s největší pravděpodobností už žádný telefon nezvednou.

5.8 Tropy, symboly

5.8.1 Spálené ruce Miru

Miru nechává své zjizvené ruce téměř pořád schované v kapsách. Profesor Jun jí při prvním setkání říká, že by je neměla skrývat. Jen tehdy, kdy přestane, bude vyrovnána s duševním traumatem, které se k nim váže. Miru postupně své ruce odhaluje před Čong Jun, znamená to, že se její stav díky Čong Jun zlepšuje.

5.8.2 Sukně Mirä

Sukně po Mirä, kterou Miru neustále nosí na sobě za každého počasí. Podobně jako její spálené ruce je to něco, co ji poutá s minulostí. V tomto případě se ale květovaná sukně zdá být spíše pozitivním pojítkem, na rozdíl od jizev připomínajících sestřinu bolestivou smrt. Miru, tím způsobem neustále nosí Mirä sebou v podobě její sukně. Otázkou ovšem je, zda fakt, že obléká její sukni, není přáním Miru, aby místo ní, žila raději její starší sestra, ke které vzhlížela. Je možné, že Miru se snaží vyplnit místo po své sestře. K tomu by také nasvědčovalo její pokračování s hledáním nezvěstného člověka.

5.8.3 Kočka Emily

Sněhobílá hluchá kočka pojmenovaná po spisovatelce Emily Dickensové. Původně kočka patřila Mirä. Po její smrti se o ni stará Miru. Následně po smrti Miru, ji její matka předá do péče Čong Jun. Kočka tak během knihy vystřídá tři majitele. Zůstává po zemřelém majiteli jako vzpomínka na něj. Její

srst je popsána jako sněhobílá. K tomu se nabízí vysvětlení, že v asijských kulturách je bílá barva většinou barvou smutku. Fakt, že je kočka hluchá, souvisí patrně s dalšími zraněnými zvířaty zmíněnými v knize. Představuje něco malého, nevinného, co závisí na ochraně druhých. Její jméno Emily je podle spisovatelky, jejíž básně postavy v románu čtou. Zde se opět nabízí vysvětlení, které již zmiňuji u kulturních znaků, neboť jméno opět ukazuje na západní kulturu, ke které postavy inklinují, je pro ně formou jakéhosi úniku ze skutečnosti.

5.8.4 Jazyk knihy

V díle se objevují opakující se fráze a věty, které si postavy navzájem říkají. Postavy mezi sebou často vyslovují sliby jedna druhé, aniž by si byly jisty, zda jsou schopny je dodržet. Někdy slibují i to, co vůbec dodržet nemohou. Například Čöng Jun píše v dopise již zemřelému Tanovi, že ho jednou vezme na procházku do pavilonu Kjöngghöru v paláci Kjöngbokkung. „*Tane, jednou jednoho dne tě tam vezmu...*“ „...*Jednoho dne napsané drobným písmem se neustále zvětšovalo, až můj zrak vyplňovala ta dvě slova.*“ (str. 227) Čöng Jun dobře ví, že Tana nevezme do pavilonu Kjöngghöru, dobře ví, že ho nevezme nikam. Je možné, že vyslovení či v tomto případě napsání tohoto slibu dá mluvčímu na malou chvíli pocit, že k tomu někdy dojde. Přejí si, aby tomu tak bylo.

Co-prá-vě-ted'-děláš? (str. 12) Ve vnitřním monologu Čöng Jun se občas vyskytují takto rozčleněné věty. Účel jejich členění se zdá být, aby čtenáře upoutaly a na chvíli se u nich zastavil. Jsou jako ozvěna, kdy si Čöng Jun větu opakuje v hlavě. V knize je často užíváno barvitých metafor a přirovnání spojených s přírodou a přírodními jevy, jak už bylo zmíněno výše. *Pamatujme si dnešek navždy. Ta věta se rodí uprostřed zármutku, kdy žádné jiné slovo nemůže být útěchou a není cesty vpřed.* (str. 173) Věta, kterou Čöng Jun naučí říkat od Mjöngsöa. Později zjišťuje, že stejnou větu používala i Mirä.

6. Závěr

Osmdesátá léta 20. století v Koreji za vlády generála Čön Tuhwana byla bezpochyby krutým obdobím plným represí a existencionální úzkosti. Povstání v Kwangdžu celou tuto éru reprezentuje. Pravda o Kwangdžu, od samého počátku překrucovaná ze strany režimu, který zásah ve městě odůvodňoval jako potlačení komunistické vzpoury, je již navždy ztracena. Nejbliže se k ní lze dostat pouze prostřednictvím subjektivních výpovědí přímých svědků události. Očití svědkové popisují velmi nemilosrdný zásah vojska proti civilistům. Přestože mnozí z demonstrantů byli studenti, především na jeho počátku, postupně se do událostí začali zapojovat občané všech možných společenských vrstev i věkových kategorií. Někteří z přeživších utrpěli permanentní fyzickou či psychickou újmu na zdraví. Mnoho z místních přišlo o členy své rodiny nebo přátele či známé.

Po uvolnění cenzury v 90. letech 20. století ve vztahu k tématu povstání v Kwangdžu začala vznikat rozličná díla, která je možné rozdělit podle obsahu na dva základní typy. Prvním typem interpretace jejich líčení jako hrubého zásahu ze strany armády v čele s Čön Tuhwanem proti nevinným občanům. Druhou interpretací Kwangdžu je pak hrdinný boj občanů proti represivnímu systému, usilující o demokratizaci společnosti. Tyto interpretace se samozřejmě objevují v jednom díle či příběhu ruku v ruce, v různých proporcích a poměru, tzn. záleží na tom, která z těchto dvou verzí příběhu je více vyzdvihována.

Všimli jsme si, že v umělecké literatuře se téma občanů jako obětí vyskytuje častěji, možná proto, že, ať už se jedná o prózu nebo poezii, ze své podstaty jde vždy o výpověď fiktivní a je do ní projektováno více emocí a pocitů než do literatury faktu. Naopak u historických dokumentů, zejména pak v různých brožurách vydaných organizacemi jako např. Pamětní nadace 18. května (*5•18 kinjöm čădan*) jsou občané sice také zmiňováni jako oběti, ale mnohem více je vyzdvihována důležitost Povstání v Kwangdžu, které fungovalo jako katalyzátor eventuálně směřující k demokratizaci země a jejímu osvobození se od vlády vojenských diktátorů.

U médií jako je literatura, filmy nebo seriály lze ocenit jejich expresivnost. Mnoho autorů knih na toto téma píše ze své osobní zkušenosti nebo má ke Kwangdžu geograficky či dobově osobní vztah. Díky tomu mohou čtenáři nabídnout svůj subjektivní dojem z událostí. Nevýhodou je informační hodnota mnoha z těchto médií. Jak už bylo zmíněno, okolnosti a fakta týkající se Kwangdžu nejsou přesná a fiktivní tvorba nabízí opět vlastní interpretaci, třeba i v jiném úhlu pohledu. Výklad je dán dobou, ve které dílo vznikne, například politickou situací, snahou zaujmout čtenáře či diváky a snahou vytvořit vhodnou příběhovou linii. Příkladem může být film *Tchăksiundžönsa* (Taxikář), kde je nutno vzít potaz snahu o komerční úspěch filmu a vhodnou výstavbu příběhu.

Kniha *Někde zvoní telefon* se na první pohled nemusí zdát knihou zabývající se událostmi 80. let v Koreji. Pro každého čtenáře, který by měl minimální povědomí o historickém pozadí doby, ve které se

příběh odehrává, by byl obsah knihy vyprávěním o nešťastných osudech několika univerzitních studentů. Soustředíme-li se však na dílo podrobněji a s dostatečnými informacemi o povaze doby, ve které postavy žijí, začnou se nám objevovat vodítka, která na toto historické pozadí ukazují.

Kromě slzného plynu, který se šíří prostorem v příběhu, se v příběhu ztrácejí lidé. Postavy se navzájem hledají, i když tuší, že hledaný už nemusí být mezi živými. Snaží se dobrat pravdy kolem záhadných zmizení a záhadných smrtí svých blízkých. Postavy přitom čelí obrovské samotě a odcizení, které se snaží překonat, ale nemohou. Postavy v knize také artikuluji svou naději a snaží se jeden druhého povzbudit. To vidíme na slibech, které si navzájem dávají. Ať jsou tyto sliby, nebo snad přání, významově neutrální nebo i prázdná slova, zdá se, že dodávají mluvčím minutovou naději. Na krátkou chvíli mají pocit, že slib, který dali osobě, která již existuje jen v jejich mysli, je možné splnit. A že je tento slib něčím pro jejich život podstatným.

Jako člověk, který o životě v době a prostoru knihy *Někde zvoní telefon*, může pouze číst, je možné, že některé atributy doby a konkrétní fakta zakódovaná v knize v několikerych vrstvách se mi nepodařilo odhalit. Dále je nutné vzít v úvahu i styl autorky. Tvorba Sin Kjöngsuk má návratné motivy samoty, přírody, smrti a komplikovaných vztahů, a ne všechno musí mít nutně politické pozadí. Kromě kulturních kódů a aspektů doby se tedy pochopitelně do příběhu promítá i autorčina osobnost a emocionalita. A vzhledem k uvedenému je možné a také pravděpodobné, že některé interpretace díla a detaily příběhu, na které se zaměřuje moje čtení, bude další osoba vykládat odlišně.

Seznam použité literatury

Primární zdroj:

SIN Kjöngsuk, Někde zvoní telefon. Přel. Petra Ben-Ari. 1. vydání. Praha: Argo, 2015. 318 s. ISBN 978-80-257-1497-3.

Sekundární literatura:

Contentious Kwangju: the May 18 uprising in Korea's past and present. Edit. SIN Kiuk, edit. HWANG Kjöngmun. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, [2003], xxxi, 159 s. Asia/Pacific/Perspectives. ISBN 978-0-7425-1962-6.

CULLER, Jonathan. Literary theory: a very short introduction. Oxford: Oxford University Press, 1997. 149 s. ISBN 0-19-285383-X

ČCHÖ, Jöngdža. (2019) „Kwangdžumindžungdžäng sosöre natchanan jullidžök čučherosöüi mundžeüisikkwa tähan mosäk jöngu – Imčchölu pomnalgwa čchöjunüi čögi soriöpsi han čöm kkočchipchi čigorül čungsimüro“, Inmunsahö 21, Sv.10, č. 2, s. 545–558. 30.11.2019

ČCHÖ, Sheena. (2013) „Protesting Identity: Memories of the Kwangju Uprising and Effects on Identity Formation of Youths“, Educational Perspectives, sv. 46, č. 1, 2, s. 9-19. 7.3.2020

ČÖNG, Künsik. (2003) „The Experience of the May 18 Uprising and the Communal Imagination“, New Political Science, 25:2, s. 241–259 s. 30.11.2019

ECKERT, Carter J. *Dějiny Koreje*. Přel. Marta Bušková – Miriam Löwensteinová – Štěpánka Horáková. Praha: Lidové noviny, 2001. 387 s. ISBN 80-7106-411-4.

HAN, Čönghun. (2018) „5M8 Kjönghömüi sösawa ijagihagüi julli“, Kublmunhakjöngu, č. 52, s. 257–302, 2.12.2019

I, Čumi. (2019) „Sin Kjöngsuk sosöre natchanan čagipchamjölüi simnidžök mekchönidžüm – paiollesül čungsimüro“, Hanmindžokmunhwajöngu, č. 28, s. 227-251. 30.11.2019

JU, Hongdžu. (2019) „5wörüi kiökkwa čchijurül ühan regatcho“, Inmunsahö21, Sv. 10 č. 2, s. 1141–1154. 30.11.2019

KIM, Čongjöp. (2015) „Konggamüi sirjön Hangangüi Sonjöni ondä tähä“, Kiökgwa Čönmang, Zimní vydání, č. 33, s. 191–223. 30.11.2019

KIM, Jönggi. HAN Sön, (2003) „The Gwangju People's Uprising and the Construction of Collective Identity: A Study on the Fighters' Bulletin“, New Political Science, 25:2, s. 207–223. 30.11.2019

KIM, Mijöng. (2013) „Sin Kjöngsugüi čangpchjönsosöre natchanan ekchopcheminidžümdžök külssügiwa tamunhwasiä (多文化時代)üi julli (倫理)“, Tongasiamunhwajöngu, č. 53, s. 247–275. 30.11.2019

KIM, Mijöng. (2014) „Sinkjöngsugüi söngdžangsosöre natchanan nangmansöng – Ödisönga narül chatnün önhwaberu ulligorül ungsimüro“, Munhakkjojukhak, č. 43, s. 123–150. 30.11.2019

KIM, Tongsik. (2006) „Voices that remember things which have disappeared“, Koreana, Autumn 2006, s. 77–79

KIM, Učchang. Korean Literature: Its Classical Heritage and Modern Breakthroughs. Edit. Korean National Commission for UNESCO. Vyd. 2. New Jersey: Hollym International Corp, 2005. 480 s. ISBN 1-56591-176-8

KUBÍČEK, Tomáš. Vypravěč: kategorie narativní analýzy. Vyd. 1. Brno: Host, 2007. 240 s. ISBN 978-80-7294-215-2.

Lexikon teorie literatury a kultury: koncepce / osobnosti / základní pojmy. Ansgar Nünning – Jiří Trávníček – Jiří Holý (eds.), přel. Aleš Urválek – Zuzana Adamová. Vydání první. Brno: Host, 2006. 912 stran. ISBN 80-7294-170-4.

NA, Kančhä. (2001) „A New Perspective on the Gwangju People’s Resistance Struggle: 1980–1997“, New Political Science, Volume 23, Number 4, s. 477–491. 30. 11. 2019

NA, Kančhä. (2003) „Collective Action and Organization in the Gwangju Uprising“, New Political Science, 25:2, s. 177–192. 30. 11. 2019

PECHAR, Jiří. Interpretace a analýza literárního díla. Vyd. 1. Praha: Filosofia, 2002. 286 s. ISBN 80-7007-163-X.

SIM, Jöngüi. (2008) „5월 8 Sosöläi ‚Kiök Kongkan‘ Jöngu – Munsuntchä sosörül ungsimüro“, Honammunhwajöngu, č.43, s. 233–260. 30.11.2019

SÖ, Häasuk. (2019) „Hjödägudžönsörhwae tamkin kiökkwa jöksamunhwadžök insik . Kwangdžugwangjökसारül täsangüro“, Namdominsokjöngu, č. 38, s. 95–133. 2.12.2019

The May 18 Memorial Foundation, *The May 18 Gwangju Democratic Uprising*. Přel. Pak Obok – Gregory Lanza. The May 18 History Compilation Committee of Gwangju, 2016. 158 s.

URMAN, Alexandra. (2015) „Perception of Korean Political History through Modern South Korean Cinema“, Far East / Dálný východ, Roč. 5, č. 1, s. 72–85. 30. 11.2019